

Beleidsplan Jeugdhulp

2015 - 2016

Oktober 2014

Voorwoord

Met enthousiasme schrijf ik dit voorwoord van het beleidsplan Jeugdhulp. Wat mij betreft een belangrijk stuk. Niet alleen omdat het een belangrijke stap markeert in een voor ons allemaal intensief proces. Dit plan geeft op dit moment het beste overzicht van alle zogenoemde kaders, van de inzet die afgelopen tijd is gepleegd om op lokaal en regionaal niveau de jeugdhulp te organiseren en van de piketpalen die geslagen worden. Het is nogal een pakket. Dat kan niet anders: wie maatwerk wil leveren - en dat doen we - moet met veel dingen rekening houden.

Het is voor mij ook een belangrijk stuk omdat ik in dit beleidsplan de eerste concrete lijnen zie van een aanpak zoals we die in onze stad voor ogen hebben: een aanpak die er is voor de mensen waar het om gaat, onze kinderen, jongeren en hun naasten.

Ik hoop dat iedereen de moeite neemt om deze nota te lezen. Als het goed is herkent u er veel in. Vanzelfsprekend hebben we de uitgangspunten en ideeën zoals ze in dit stuk staan samen met de belanghebbenden - jongeren, hun naasten, professionals - vormgegeven. Dat is wat mij betreft nu al de winst van deze decentralisatie. Ik heb de afgelopen tijd veel energie gezien om deze klus gezamenlijk en zo goed mogelijk te klaren. Geweldig.

Ik zag tijdens het proces ook veel onzekerheid. Dit stuk neemt dat, vermoed ik, niet helemaal weg. Hoe graag we ook willen. Maar als je gelooft in maatwerk, weet je ook dat je zaken niet in beton moet gieten. Wij geloven in aanpakken en leren: in dit stuk staat helder beschreven hoe we dat doen.

Betrokkenen zitten soms met hele praktische vragen, waarop de antwoorden nog niet altijd te geven zijn. Ik denk echter dat we met het verschijnen van dit beleidsplan weer een stap dichterbij het bereiken van onze inzet zijn gekomen. Die inzet is wat mij betreft dat onze kinderen simpelweg gelukkig zijn. Het is rijkdom om te constateren dat dat bij het merendeel van de kinderen in Zwolle ook lukt. Maar soms gaat het om allerlei redenen niet goed, en dan moeten we helpen. Die drijfveer zie ik ook bij onze professionals en natuurlijk de jongeren en hun naasten zelf. We hebben nu de kans om op basis van eigen ervaring, kennis en kunde vorm te geven aan dat geluk. Een kans die de afgelopen maanden door alle betrokkenen gegrepen is. Op basis van die brede samenwerking tot nu toe - het resultaat leest u op de volgende pagina's - durf ik te stellen dat we zorgvuldig vormgeven aan onze toekomst.

Ed Anker
Wethouder Jeugdbeleid en Jeugdzorg

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Doel en positionering beleidsplan Jeugdhulp	
1.2 Totstandkoming beleidsplan en vervolgproces	
1.3. Samenhang met passend onderwijs, WMO en participatie	
2. Landelijk en regionaal kader	7
2.1 Landelijk kader	
2.2 Regionaal kader	
3. Doelgroepenanalyse	10
3.1 Huidige omvang van aantallen kinderen en jongeren in jeugdhulpverlening	
3.2 Trends en ontwikkelingen voor de transitie	
3.3 Zicht op de vraag naar ondersteuning in 2015 en 2016	
4. Visie, uitgangspunten en inrichting Zwols jeugdhulpstelsel	14
4.1 Gemeentelijke visie en ambitie	
4.2 Uitgangspunten van het nieuwe jeugdstelsel	
4.3 Doelen	
4.4 Inrichting van het nieuwe jeugdstelsel in de gemeente Zwolle	
5. Positie van kinderen, jongeren en ouders	20
5.1 Eigen regie en zeggenschap bij kinderen, jongeren en ouders	
5.2 Veiligheid van kinderen en jongeren	
5.3 Participatie	
5.4 Keuzevrijheid	
5.5 Continuïteit van jeugdhulp in 2015 - overgangperiode	
5.6 Persoonsgebonden budget	
5.7 Ouderbijdrage	
5.8 Klachtenbehandeling	
5.9 Vertrouwenspersoon	
5.10 Second Opinion	
5.11 Gegevensuitwisseling en Privacy	
5.12 Leeftijdsgrens	
6. Toegang tot jeugdhulp	28
6.1 Vrij toegankelijke zorg en niet vrij toegankelijke zorg	
6.2 Toegang tot ondersteuning via ondersteuningsteams – Sociale wijkteams	
6.2.1. Ondersteuningsteams in en om school	
6.2.1. Ondersteuningsteams in de wijk	
6.3 Toegang tot ondersteuning via huisarts, jeugdarts en medisch specialist	
6.4. Toegang tot ondersteuning vanuit het gedwongen kader en crisis- en spoedzorg	
7. Financiën, kwaliteit en monitoring	31
7.1 Beschikbaar budget	
7.2 Contracteerbeleid	
7.3 Kwaliteit	
7.4 Innovatie	
7.5 Communicatie	
7.6 Risico's	
7.7 Verantwoording over de uitvoering en resultaten van het beleid	
Bijlagenboek:	
1. Transformatieagenda Zwolle – versie oktober 2014	
2. Concept Transformatieagenda Kwaliteit jeugdzorg regio IJsselland	
3. Afkortingenlijst	
4. Informatiekaart leeftijdsgrenzen	

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt het doel, de positionering en de totstandkoming van het beleidsplan toegelicht. In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op het landelijke en regionale kader: de Jeugdwet en het regionale Transitie Arrangement Jeugdzorg Regio IJsselland+.

In hoofdstuk 3 komt de doelgroepenanalyse aan bod, waarbij zowel het gebruik over de afgelopen jaren, het huidig gebruik als een vooruitblik naar 2015 en 2016 wordt gepresenteerd.

In hoofdstuk 4 wordt aandacht besteed aan de visie en uitgangspunten van het nieuwe jeugdstelsel van de gemeente Zwolle. Omdat kinderen, jongeren en hun ouders centraal staan in het Zwolse Jeugdhulpbeleid en bij de uitvoering van activiteiten wordt in hoofdstuk 5 expliciet aandacht besteed aan hun positie.

De toegang tot de jeugdhulp wordt beschreven in hoofdstuk 6.

Dit beleidskader sluit af met hoofdstuk 7 waarin aandacht wordt besteed aan financiën, kwaliteit en monitoring.

Toelichting definities

In dit beleidsplan hanteren wij het begrip 'kinderen en jongeren'. Daarmee bedoelen we kinderen en jongeren tot 18 jaar. In voorkomende gevallen (bijvoorbeeld een jongere voor wie de voortzetting van jeugdhulp noodzakelijk is of een jongere die volgens het Strafrecht berecht is) heeft ons beleid ook betrekking op jongvolwassenen tot en met 23 jaar.

Ten behoeve van de leesbaarheid wordt in dit beleidsplan de term ouders gehanteerd. Kinderen en jongeren kunnen ook worden opgevoed door familie, iemand vanuit het sociale netwerk of pleegouders. We kiezen voor de term ouders, maar we bedoelen ook mogelijke andere opvoeders.

In het beleidsplan worden de begrippen transitie en transformatie gehanteerd. Bij transitie gaat het om het overgaan van wettelijke taken en verantwoordelijkheid naar de gemeente. Bij transformatie gaat het om de inhoudelijke verandering.

1. Inleiding

Vanaf 1 januari 2015 is de gemeente Zwolle verantwoordelijk voor alle preventie, hulp en ondersteuning aan kinderen, jongeren en hun ouders bij het opvoeden en opgroeien, psychische problematiek, stoornissen en beperkingen. Deze uitbreiding van jeugdtaken maakt deel uit van de overdracht van andere sociale taken van het Rijk en de provincie naar de gemeente.

De veranderingen zijn complex, ingrijpend en spannend voor kinderen, jongeren, ouders, jeugdhulpprofessionals, organisaties en gemeenten, maar bieden ook kansen. Het biedt de mogelijkheid om de ondersteuning aan kinderen, jongeren en hun ouders te verbeteren, te vereenvoudigen en meer in samenhang aan te bieden. We willen hierbij vernieuwen. Niet alleen een stelsel overnemen van de huidige financiers, maar komen tot een andere manier van werken, waarbij de kinderen en jongeren centraal staan en regie hebben, daarbij ondersteund door het eigen netwerk en indien nodig door een professional.

Onze ambitie is om de jeugdhulp in de leefwereld, dichtbij huis van kinderen, jongeren en hun ouders te organiseren. Kernbegrippen in de ondersteuning zijn ontzorgen en maatwerk. We bieden de juiste hulp afgestemd op de persoonlijke situatie van kinderen, jongeren en hun ouders: zo kort en licht als mogelijk en zo lang en zwaar als noodzakelijk. We benutten de eigen kracht en het sociale netwerk van Zwollenaren. Dat beroep op zelfredzaamheid is niet alleen een noodzaak, maar ook een recht dat iedere hulpvrager heeft. Daarmee laten we regie en eigen keuze bij de hulpvrager. De ondersteuning richten we zo in dat deze zoveel mogelijk integraal en in samenhang opgepakt wordt.

Deze nieuwe taken voor kwetsbare kinderen en jongeren bereiden we met grote zorgvuldigheid en samen met welzijn-, zorg- en onderwijsorganisaties voor. Een extra impuls wordt daarvoor gegeven met de verbinding tussen Passend onderwijs en Jeugdhulp. Gemeente en onderwijsorganisaties staan gezamenlijk aan de lat om er voor te zorgen dat kinderen en jongeren in hun eigen omgeving op een veilige en positieve manier kunnen opgroeien.

Naast het benutten van kansen en het realiseren van verbeterpunten, willen we ook graag benutten wat goed gaat. In het huidige stelsel gaan al veel zaken goed en op veel gebieden zijn al positieve ontwikkelingen gaande. Er worden al veel verbindingen gelegd, samenwerking gezocht en er wordt ruimte geboden aan nieuwe initiatieven.

Over het algemeen gaat het goed met de Zwolse jongeren en zijn er betrokken ouders, vrijwilligers en professionals actief om kinderen en jongeren te ondersteunen bij hun groei naar zelfstandige volwassenen. Er is veel kwaliteit, potentie en professionaliteit in onze stad aanwezig. Met elkaar zijn en worden in de voorbereiding op alle decentralisaties de schouders er onder gezet.

1.1 Doel en positionering beleidsplan jeugdhulp

In de afgelopen jaren zijn er diverse beleidsnota's die betrekking hebben op kinderen en jongeren vastgesteld, zoals de lokale nota jeugdbeleid 'De toekomst van Zwolle'. Ook worden er nog nota's voorbereid, waaronder de nota 'doorontwikkeling Brede School; Samen werken aan verbeteringen voor de jeugd' vastgesteld. De nota jeugdbeleid richt zich op de doelgroep van 0 - 23 jaar en is gericht op alle domeinen waar kinderen en jongeren zich bevinden.

In het kader van de transitie jeugdzorg moet de gemeente ook een beleidsplan Jeugdhulp hebben voor haar jeugdzorgbeleid voor kinderen en jongeren in de leeftijd van 0 - 18 jaar (Jeugdwet art. 2.2). Dit beleidsplan Jeugdhulp geeft aan hoe de gemeente Zwolle de ondersteuning voor kinderen en jongeren en de toegang daartoe wil organiseren. Dit beleidsplan Jeugdhulp is een nadere uitwerking van de pijlers 2 (versterken weerbaarheid) en 4 (zorgen voor sluitende ondersteuning voor als het nodig is) van de nota jeugdbeleid. Daarnaast is dit beleidsplan Jeugdhulp een lokale uitwerking van het Regionale Transitie arrangement, zie ook 2.2.

De focus van dit beleidsplan Jeugdhulp ligt op het vormgeven van de nieuwe gemeentelijke taken. Dit kan alleen in verbinding met andere terreinen, zoals beleid ten aanzien van voortijdig schoolverlaters (VSV), brede scholen en arbeidsparticipatie. Deze verbinding leggen we in de praktijk, maar is in

deze nota beperkt vormgegeven, met name vanwege de omvang en complexiteit van deze nieuwe taken. We werken toe naar één integrale nota jeugdbeleid, waar jeugdhulp deel van uit maakt.

Met het in dit plan beschreven beleid staan we samen met onze onderwijs, welzijns- en zorgpartners voor een tijdige, zorgvuldige en kwalitatief verantwoorde uitvoering van de ondersteuning aan kinderen, jongeren en hun ouders. Als Zwolle kiezen we, samen met de regiogemeenten in de regio IJsselland, voor continuïteit en kwaliteit van hulpverlening. Hierbij kiezen we nadrukkelijk voor transitie (invoering jeugdhulp als nieuwe taak) en een transformatie (vernieuwing van beleid en uitvoering van jeugdhulp).

Looptijd beleidsplan Jeugdhulp

Dit beleidsplan geeft de belangrijkste richtingen en keuzes voor de komende 2 jaar aan. Voor deze periode is gekozen omdat in de komende jaren de dynamiek rond deze stelselwijziging blijft bestaan, wat ruimte vraagt voor veranderingen en koerswijzigingen. In 2015 en 2016 wordt het verloop van de transitie en transformatie goed gemonitord en zullen, indien nodig, aanpassingen worden gerealiseerd. Daarnaast sluit dit aan bij de looptijd van het regionale transitiearrangement.

1.2. Totstandkoming beleidsplan en vervolgproces

Het Zwolse beleidsplan Jeugdhulp is het resultaat van een lang en intensief voorbereidingsproces. Er zijn gesprekken gevoerd met Zwolse jongeren, kinderen, ouders en hulpverleners, onder andere tijdens werkbezoeken. Veel thema's zijn besproken en aangedragen door de klankbordgroep Jeugdzorg Zwolle. Hierin zijn ervaringsdeskundigen – met name ouders –, vertegenwoordigers van ouders en vrijwilligers actief in het jeugdveld vertegenwoordigd. Adviezen van de Wmo adviesraad over het Regionaal Transitie Arrangement (RTA) zijn benut. En er is overleg geweest met een vertegenwoordiging van de Jongerenraad.

De afgelopen twee jaar hebben het onderwijs en de gemeente Zwolle geïnvesteerd in de samenwerking en de afstemming van de Jeugdzorg en het Passend Onderwijs.

In regionaal verband is intensief overleg gevoerd met vertegenwoordigers van kinderen, jongeren en de huidige jeugdhulpaanbieders, Bureau Jeugdzorg Overijssel (BJZO) en huidige financiers op alle onderdelen van de transitie. Er is een regionaal beleidskader opgesteld en er is een Regionaal Transitie Arrangement regio IJsselland+ (RTA).

Inspraak

Op 24 juni is het ontwerpbeleidsplan door het college vrijgegeven voor de inspraak. De gemeente Zwolle hecht groot belang aan participatie, waaronder meedenken over het beleid. Tijdens deze inspraak periode zijn er 11 bijeenkomsten geweest waarin het beleidsplan is besproken. Naast deze mondelinge reacties zijn er 14 schriftelijke reacties binnengekomen. In het bijgevoegde eindverslag is aangegeven met wie wanneer is gesproken, welke schriftelijke reacties zijn binnengekomen en hoe deze verwerkt zijn in dit definitieve beleidsplan Jeugdhulp Zwolle 2015 en 2016.

Vervolg

De veranderingen en vernieuwing kosten tijd en gaan niet van de ene op de andere dag. We hebben te maken met een ontwikkel- en een overgangperiode, zowel in het voorbereidend jaar 2014 als in de periode 2015 en 2016. Op 1 januari 2015 is de transitie een feit, maar de vernieuwing en het gesprek met de stad en het veld gaan door. Want met het vaststellen van dit beleidsplan is het nog niet afgerond. De transitie en transformatie zal met name zijn beslag krijgen in de komende jaren. We hebben er alle vertrouwen in dat de constructieve samenwerking de komende jaren voortgezet wordt, zodat kinderen, jongeren en ouders tijdig, passend en naar tevredenheid ondersteund worden bij het opvoeden en opgroeien.

1.3. Samenhang met passend onderwijs, WMO en participatie

Passend Onderwijs

De transitie Jeugdzorg staat nadrukkelijk in verbinding met het Passend Onderwijs. Gemeente en scholen staan gezamenlijk aan de lat om de ondersteuning aan kinderen en jongeren goed vorm te geven. De ontwikkelingen op het gebied van Passend Onderwijs dragen bij aan de doelstellingen van de transitie en transformatie van de jeugdzorg en vice versa. Het gaat hierbij enerzijds om het gezamenlijk realiseren van een soepel verlopende schoolloopbaan en anderzijds om het gezamenlijk realiseren van een goede ondersteuningsstructuur.

Met de invoering van de Wet Passend Onderwijs per augustus 2014 hebben schoolbesturen de verantwoordelijkheid voor het realiseren van Passend Onderwijs voor alle leerlingen in de regio. Doel van Passend Onderwijs is goed onderwijs met ondersteuning op maat. Het onderwijs heeft de opdracht (zorgplicht) het onderwijs voor kinderen en jongeren zo dicht bij huis als mogelijk te bieden. Schoolbesturen werken daarvoor samen in samenwerkingsverbanden.

Passend onderwijs brengt voor het MBO geen extra zorgplicht met zich mee. Op basis van Wet educatie beroepsonderwijs was het MBO al verplicht elke leerling die extra ondersteuning nodig heeft een zo passend mogelijke onderwijsplek en transparante ondersteuning te bieden. Het MBO wordt zelf verantwoordelijk voor toewijzing van ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben en krijgt hiervoor financiële middelen. Voor de uitvoering is intensieve samenwerking met partners in de jeugdhulp noodzakelijk.

In Zwolle hebben we te maken met het samenwerkingsverband primair onderwijs, het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs en het (landelijk) samenwerkingsverband voor reformatorisch onderwijs. De samenwerkingsverbanden zijn verplicht een ondersteuningsplan op te stellen dat de kaders aangeeft voor de ondersteuning voor leerlingen met een extra zorgbehoefte.

Om de samenwerking tussen onderwijs en gemeenten te formaliseren wordt een overlegstructuur vormgegeven. Op de agenda hiervoor staan deels verplichte onderwerpen voor overleg, namelijk de ondersteuningsplannen Passend Onderwijs en het beleidsplan Jeugdhulp. Voor deze onderwerpen is wettelijk vastgelegd dat hierover Op Overeenstemmings Gericht Overleg (OOGO) gevoerd moet worden tussen de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs en de gemeenten. Dit overleg heeft plaatsgevonden voor zowel de ondersteuningsplannen Passend Onderwijs als het beleidsplan Jeugdhulp.

Ter voorbereiding op al deze ontwikkelingen is in de afgelopen 2 jaar de samenwerking tussen de gemeente en het onderwijs geïntensiveerd. Het onderwijs en de gemeente Zwolle spreken elkaar regelmatig, zowel ambtelijk als bestuurlijk. De afgelopen twee jaar heeft de samenwerking geresulteerd in de visie en uitgangspunten Positief Opgroeien, zoals beschreven in hoofdstuk 4. Daarnaast zijn er in het kader van de doorontwikkeling van het NJG op 9 scholen (BO, VO en MBO) pilots gestart ter ondersteuning van de aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulpverlening.

In de komende periode gaan we samen met het onderwijs ontwikkelagenda's (Primair onderwijs en voorschoolse voorzieningen, Voortgezet Onderwijs, Middelbaar Beroepsonderwijs) opstellen om de ervaringen vanuit de pilots te borgen en de verbinding tussen Passend Onderwijs te versterken, zie ook hoofdstuk 5 en bijlage 1.

Wmo en participatie

Door de overdracht van jeugdzorgtaken, de nieuwe Participatiewet en de uitbreiding van de Wmo (Wet maatschappelijk ondersteuning) is de gemeente Zwolle vanaf 2015 verantwoordelijk voor bijna de gehele maatschappelijke ondersteuning van inwoners; kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen.

Met de vaststelling van het uitvoeringsprogramma Sociale wijkteams heeft de gemeente Zwolle gekozen voor een integrale toegang tot ondersteuning op het gebied van jeugdhulp, participatie en Wmo.

2. Landelijk en regionaal kader

2.1 Landelijk kader

Met de nieuwe Jeugdwet gaat het huidige jeugdzorgstelsel op de schop. Terwijl de Nederlandse jeugd tot de gelukkigste ter wereld behoort, neemt de instroom in de jeugdzorg al jaren sterk toe. In de afgelopen jaren is er sprake geweest van een stijging van 7% en zonder een koerswijziging wordt een verdere jaarlijkse stijging van 2,2% verwacht, zie ook hoofdstuk 2.

De transitie en transformatie bieden de mogelijkheid om een omslag te maken van aanbodgerichte hulpverlening naar vraaggerichte hulpverlening; van verkokerd naar geïntegreerd; van hulp los van de leefomgeving van een gezin naar hulp rond het gezin en van daaruit inschakeling van 'eigen kracht'; van problemen achteraf oplossen naar problemen of escalatie voorkomen; van praten, doorverwijzen en doorzetten, naar geïntegreerd werken met elkaar rond gezinnen.

2.1.1. Doel Jeugdwet

Het Rijk wil met de transitie van de Jeugdzorg het volgende bereiken:

- a. Preventie en uitgaan van eigen mogelijkheden en eigen kracht, inzet sociale netwerken.
- b. Demedicalisering, ontzorgen en normaliseren door het versterken van het opvoedkundig klimaat.
- c. Eerder de juiste hulp op maat bieden om het beroep op dure gespecialiseerde hulp te verminderen.
- d. Integrale hulp aan gezinnen volgens het uitgangspunt één gezin, één plan, één regisseur. Door ontschotten van budgetten ontstaan meer mogelijkheden voor betere samenwerking en innovaties in ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en gezinnen.
- e. Meer ruimte voor professionals om de juiste hulp te bieden door vermindering van regeldruk.

De gemeente wordt gezien als de meest nabije overheid, die dichtbij mensen staat en die, waar nodig, dwarsverbanden kan leggen. In 2014 is de Jeugdwet aangenomen die deze taken regelt en er voor zorgt dat alle huidige budgetten voor jeugdhulpverlening worden samengevoegd en onder verantwoordelijkheid van de gemeenten komen. Hierdoor vervallen de huidige wettelijk verplichte indicaties via de Bureaus Jeugdzorg en het Centraal Indicatieorgaan Zorg.

2.1.2 Nieuwe gemeentelijke taken

Vanaf 1 januari 2015 is de gemeente Zwolle verantwoordelijk voor alle preventie, hulp en ondersteuning aan kinderen, jongeren en hun ouders bij het opvoeden, opgroeien, psychische problematiek, stoornissen en beperkingen.

De provinciale jeugdzorg, de gesloten jeugdzorg (Jeugdzorg Plus), de jeugd geestelijke gezondheidszorg (Jeugd GGZ) en de zorg voor verstandelijk beperkte jeugd (Jeugd VB) vallen onder de nieuwe Jeugdwet. Daarnaast worden de begeleiding en persoonlijke verzorging van kinderen en jongeren met een lichamelijke of zintuiglijke handicap (LG/ZG) straks de verantwoordelijkheid van de gemeente alsmede maatregelen in het kader van de jeugdbescherming en jeugdreclassering. De zorg en ondersteuning van kinderen en jongeren met meervoudige en ernstige beperkingen vallen buiten de Jeugdwet. Die zorg wordt in de Wet langdurige zorg geregeld.

De nieuwe Jeugdwet spreekt niet meer van Jeugdzorg of Zorg voor Jeugd maar van 'Jeugdhulp'. In de Jeugdwet wordt jeugdhulp als volgt omschreven:

- a. de ondersteuning, hulp en zorg aan kinderen, jongeren en hun ouders bij het verminderen, stabiliseren, behandelen en opheffen van of omgaan met de gevolgen van psychische, psychosociale, gedrags- en/ of opvoedingsproblemen of problemen met het omgaan met een verstandelijke beperking;
- b. het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer, het zelfstandig functioneren van kinderen en jongeren met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking, chronisch psychische of psychosociale problemen;
- c. het ondersteunen bij of het overnemen van activiteiten op het gebied van de persoonlijke verzorging gericht op het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid bij kinderen en jongeren met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking of een somatische of psychiatrische aandoening of beperking.

In onderstaand schema is de verschuiving in verantwoordelijkheden in kaart gebracht.

NU

Provincies	
<i>Jeugd & Opvoedhulp</i> 71.300 cliënten	€ 1.234 miljoen
<i>Jeugdbescherming & jeugdreclassering</i> 62.500 cliënten	€ 361 miljoen
AWBZ	
<i>Zorg aan jeugd met een verstandelijke beperking, begeleiding, persoonlijke verzorging, kortdurend verblijf en langdurige jeugd-ggz.</i>	
80.500 cliënten	€ 1.151 miljoen
Zorgverzekeringswet	
<i>Jeugd-GGZ</i> 267.500 cliënten	€ 988 miljoen
Rijk	
<i>Gesloten jeugdzorg (jeugdzorg plus)</i>	
2400 cliënten	€ 134 miljoen
Gemeenten	
<i>Opvoed- en opgroei-ondersteuning</i>	
<i>Jeugdgezondheidszorg</i>	
<i>Licht-ambulante zorg</i>	

STRAKS

Gemeenten
<ul style="list-style-type: none"> • Jeugdbescherming & jeugdreclassering • Zorg aan jeugd met een verstandelijke beperking, begeleiding, persoonlijke verzorging, kortdurend verblijf en langdurige jeugd-ggz. • Jeugd-GGZ • Gesloten jeugdzorg (jeugdzorg plus) • Opvoed- en opgroei-ondersteuning • Jeugdgezondheidszorg • Licht-ambulante zorg
Totaal € 3.868 miljoen
Zwolle: € 36,5 miljoen (exclusief huidige taken)
Regio IJsselland: € 132 miljoen (idem)

2.2 Regionale kader

De gemeente Zwolle werkt in de regio IJsselland al jaren nauw samen met de gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland en Zwartewaterland om de hulpverlening voor kinderen en jongeren te verbeteren. Deze gemeenten hebben van meet af aan uitgesproken nauw te willen samenwerken bij de transitie van de jeugdhulpverlening naar gemeenten omdat de complexiteit en het specialisme van een groot deel van de nieuwe taken voor een individuele gemeente te omvangrijk is om alleen te doen.

Naast een transitie willen de gemeente Zwolle en de andere 10 regiogemeenten ook tot een werkelijke transformatie van het huidige jeugdzorgstelsel komen. Om tot inhoudelijke en organisatorische transformatie en vernieuwing te komen is gezamenlijk optrekken van gemeenten noodzakelijk om met elkaar te zorgen dat deze inhoudelijke vernieuwing ook daadwerkelijk plaatsvindt. Het realiseren van cultuur- en systeemveranderingen vraagt om een duidelijke visie, massa en vasthoudendheid vanuit de (gezamenlijke) gemeenten.

Omdat de transitie gepaard gaat met vanuit het Rijk opgelegde bezuinigingen is het noodzakelijk gezamenlijk te streven naar optimale efficiency en effectiviteit. Daarnaast verplicht de Jeugdwet gemeenten op regionaal niveau samen te werken, in het bijzonder op het gebied van de jeugdbescherming, jeugdreclassering en de jeugdzorg plus. Het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling moet samen gaan met het regionale Steunpunt Huiselijk Geweld. Ook voor de

zeer specialistische vormen van jeugdzorg is regionale samenwerking raadzaam gezien het zeer specialistische karakter en de hoge kosten.

In het Regionaal Transitie Arrangement regio IJsselland+ (RTA) hebben de samenwerkende gemeenten aangegeven hoe ze de continuïteit van zorg vanaf 2015 willen realiseren en hoe de zorginfrastructuur eruit ziet die daarvoor nodig is. Het RTA bouwt voort op de visie 'Opvoeden Versterken' – zie ook hoofdstuk 4 - maar stelt ook kaders voor de regionale samenwerking rondom zorginkoop, financiering en bedrijfsvoering.

De belangrijkste uitgangspunten zijn hierbij:

- a. Gemeenten kiezen in het belang van de cliënten voor continuïteit van zorg. In 2015 en 2016 wordt gewerkt met de huidige zorgaanbieders, mits zij een bijdrage leveren aan de beoogde transformatie.
- b. Er is ruimte voor innovatie en vernieuwing. Zo is er lokaal ruimte voor nieuwe, innovatieve aanbieders, maar ook van de huidige aanbieders wordt innovatie en vernieuwing verwacht.
- c. Alle nieuwe gemeentelijke zorgtaken worden gezamenlijk ingekocht, met uitzondering van de toegangsfunctie. Ten behoeve van deze gezamenlijke inkoop, wordt voor 1 november 2015 een passende rechtsvorm gekozen en ingericht.
- d. De toeleiding naar gespecialiseerde (bovenlokale) zorg gaat altijd via de lokale toegang (in Zwolle via het Sociale Wijkteam). Dit zijn de gespecialiseerde vormen van jeugdzorg waarvoor op dit moment een verwijfsbrief of indicatiestelling nodig is. Iedere gemeente mag dit op haar eigen manier organiseren. Dit geldt ook voor het afschalen van gespecialiseerde zorg naar de lagere zorgniveaus.
- e. Toeleiding naar de gespecialiseerde zorg (= niet vrij toegankelijk) gebeurt op basis van uniforme regionale basisvoorwaarden (zie bijlage 2).
- f. Frichtiekosten worden zoveel mogelijk beperkt – de keuze voor continuïteit van zorg draagt hieraan bij.
- g. De financiële voor- en nadelen worden gezamenlijk opgevangen. Hiertoe wordt een vereffeningsmodel ontwikkeld.
- h. Van het gemeentelijk jeugdzorgbudget wordt 15% apart gezet voor innovatie, vernieuwing en uitvoering nieuwe gemeentelijke taken: 4% voor de lokale toegangsfunctie, 5% voor gemeentelijke uitvoeringskosten, 5% voor preventie en innovatie op lokaal niveau, 1% voor onvoorziene omstandigheden.
- i. Er wordt gestuurd op kwaliteit, transformatie, monitoring en wachtlijsten.
- j. We monitoren de resultaten van de zorgaanbieders en de gewenste transformatie en houden tussentijdse evaluatie.

De gemeente Zwolle en de samenwerkende gemeenten en de zorgaanbieders in de regio IJsselland staan voor een vloeiende overgang van de jeugdzorg in de periode 2014 tot 2017 en een geleidelijke overgang van transitie naar transformatie, omdat dat in het belang is van kinderen, jongeren, ouders, zorgaanbieders en gemeenten.

3. Doelgroepenanalyse

In het kader van de transitie is het nodig om inzicht te hebben in de aantallen jongeren uit de eigen gemeente die nu ondersteuning ontvangen voor de taken waar de gemeente straks verantwoordelijk voor is. Dit is onder meer van belang voor het verder bepalen van beleid, financiën en organisatievorm.

Wij hebben net als alle andere gemeenten geconstateerd dat gegevens over het gebruik in de jeugdhulpverlening in veel verschillende gegevensbestanden opgenomen zijn. Doordat iedere financier en instantie een eigen taak in het proces heeft en eigen modellen hanteert, registreren de verschillende financiers en instanties hun gegevens voor verschillende doeleinden en op verschillende wijze.

Gemeenten hebben van de Rijksoverheid de toezegging gekregen dat er eind oktober 2014 per gemeente en per financieringsbron een helderder overzicht van het aantal unieke kinderen en jongeren dat gebruik maakt van de diverse vormen van jeugdhulpverlening beschikbaar komt. De gegevens die nu bekend en min of meer betrouwbaar zijn, zijn afkomstig uit analyse van de zogeheten landelijke Vektis bestanden en aanbieders van jeugdhulpverlening.

In de gemeente Zwolle wonen anno 2014 26.665 kinderen en jongeren in de leeftijd van 0 tot en met 17 jaar.

3.1 Huidige omvang van aantallen kinderen en jongeren in jeugdhulpverlening

Hieronder is per huidige financieringsstroom zo goed als mogelijk het aantal kinderen en jongeren dat gebruik maakt van een vorm van jeugdhulpverlening in kaart gebracht. Gezien de focus van dit beleidsplan op de nieuwe gemeentelijke zorgtaken zijn alleen de cijfers in relatie tot die taken opgenomen.

3.1.1. Provinciaal gefinancierde jeugdzorg

In 2012 ontvingen in Nederland circa 103 duizend kinderen en jongeren provinciaal gefinancierde jeugdzorg. Dit is ongeveer 3% van het totaal aantal kinderen en jongeren. In verreweg de meeste situaties wordt deze jeugdhulp ambulante geboden. Er zijn meer jongens dan meisjes in jeugdzorg. Het aandeel van de Zwolse kinderen en jongeren in de provinciaal gefinancierde jeugdzorg in 2012 bedroeg 2,93%.

Aanbieders van Jeugd en Opvoedhulp bieden hulpverlening en ondersteuning voor kinderen, jongeren en ouders, gericht op opvoed- en opgroei problemen. Het gaat hier om kinderen en jongeren met matige of zwaardere problematiek, die hulp krijgen vanuit bijvoorbeeld Trias Jeugdhulp en Stichting Gereformeerde Jeugdzorg (SGJ). Het kan gaan om zorgvormen als ambulante hulp, dagbehandeling, residentiële zorg en pleegzorg.

	Zwolle	Provincie Overijssel	Nederland
Aantal ambulante	455	3.475	57.810
Aantal dagbehandeling	80	640	7.590
Aantal residentiële	190	735	11.875
Aantal pleegzorg	120	1.565	20.540
Totaal*	525*	3.890*	71.345*

(bron: CBS, cijfers 2012)

* Kinderen en jongeren kunnen gebruik maken van meerdere vormen naast elkaar, vandaar dat de totale optelsom niet overeenkomt met de aantallen per zorgvorm. Dit geldt bij alle tabellen in dit hoofdstuk.

3.1.2 Zorgverzekeringswet – Jeugd GGZ

Het gaat hier om kinderen en jongeren met een psychische- of gedragsstoornis (bijvoorbeeld ADHD, autisme, eetstoornissen, psychische problematiek) die hulp krijgen vanuit bijvoorbeeld 1^e en 2^e lijns vrijevestigde psychologen en psychotherapeuten en instellingen als Eleos, Accare, Dimence en Karakter.

	Zwolle	% t.o.v. totale Zwolse Jeugd
1 ^e lijns psychologische zorg	306	1,2%
DBC* zonder verblijf	1.707	6,4%
DBC met verblijf	178	0,7%
Totaal aantal unieke kinderen en jongeren Jeugd GGz zvw	2.192	8,2%

(Bron: College voor Zorgverzekeringen en Vektis 2012)

* Diagnose Behandeling Combinatie (een code in de gezondheidszorg die het geheel van een geleverd zorgproduct omschrijft)

3.1.3 AWBZ – LVB en Jeugd GGZ

Het gaat hierbij om zorg aan kinderen en jongeren met een verstandelijke beperking, begeleiding, persoonlijke verzorging, kortdurend verblijf en langdurige jeugd-ggz.

Kinderen en jongeren met een Licht Verstandelijke Beperking (LVB) hebben niet alleen een lagere intelligentie (IQ-score tussen de 50 en 85), maar hebben ook een beperkt sociaal aanpassingsvermogen, waardoor hun sociale redzaamheid laag is. Bij deze kinderen en jongeren is dan ook vaak sprake van bijkomende problematiek, zoals leerproblemen, een psychiatrische stoornis en problemen in het gezin en de sociale context. Jongeren met een LVB komen relatief vaak in de gesloten jeugdzorg terecht. Oudere jongeren met een LVB hebben een risico op zwerfgedrag, vereenzaming, criminaliteit en problematisch drank- en drugsgebruik.

Extramurale zorg: begeleiding, persoonlijke verzorging en kort durend verblijf

Bijna 3% van de Zwolse jeugd ontvangt een vorm van extramurale zorg. Ruim 4 op de 5 cliënten (82 %) financiert de zorg vanuit een Persoonsgebonden budget (PGB).

Aantal unieke cliënten per zorgvorm	Zwolle	% t.o.v. totale Zwolse Jeugd
- Persoonlijke begeleiding	127	0,4%
- Begeleiding individueel	539	2,0%
- Begeleiding groep	575	2,1%
- Kortdurend verblijf	359	1,3%
- Overige functies	2	0,0%
Totaal aantal unieke kinderen en jongeren extramurale zorg*	774	2,9%

(Bron: Vektis 2012)

Intramurale zorg: opname in een instelling

0,2% van de Zwolse jeugd ontvangt een vorm van intramurale zorg. Het gaat in totaal om 56 kinderen en jongeren. Driekwart van de zorg is op basis van Zorg in natura (ZIN) en 25% wordt gefinancierd met een PGB.

Aantal unieke cliënten per zorgvorm	Zwolle	% t.o.v. totale Zwolse Jeugd
- GGZ	12	0,1 %
- Licht Verstandelijk Gehandicapt	40	0,2 %
- Verstandelijk Gehandicapt	5	0,0 %
Totaal aantal unieke kinderen en jongeren intramurale zorg	56	0,2 %

(Bron: Vektis 2012)

3.1.4 Hulp in het gedwongen kader

In het gedwongen kader worden de kindbeschermingsmaatregelen, jeugdreclassering en JeugdzorgPlus uitgevoerd. In het gedwongen kader is er altijd sprake van een uitspraak en maatregel van de rechter. Het gaat hier om specialistische, soms ingrijpende, zware en dure vormen van zorg. Ook bij de hulpverlening in het gedwongen kader vormt samenwerking op basis van het principe 1 gezin, 1 plan, 1 generalist de basis. Wij vinden dat er nauw samengewerkt moet worden met ouders en het SWT. Bij de organisatie van hulp in het gedwongen kader werken wij in de regio IJsselland samen met de andere gemeenten volgens de VERVE methodiek waarbij de veiligheid van kinderen en jongeren voorop staat.

Voor alle vormen van hulpverlening in het gedwongen kader geldt een leveringsplicht van gemeenten. Dit houdt in dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor het waarborgen van voldoende capaciteit om maatregelen uit te voeren.

Jeugdbescherming & jeugdreclassering

Jeugdbescherming is voor minderjarigen van 0 tot 18 jaar die ernstig in hun ontwikkeling worden bedreigd waarbij vrijwillige hulpverlening aan de ouders en/of minderjarige ontoereikend is gebleken, of naar verwachting te weinig structureel kan bijdragen om de ernstige bedreiging op te heffen.

De Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) onderzoekt of de kind- en omgevingsfactoren dusdanig zijn dat een gezagsbeperkende maatregel nodig is en legt dat advies dan aan de kinderrechter voor. Factoren kunnen heel verschillend zijn, of een combinatie vormen die de veiligheid en ontwikkeling van minderjarigen ernstig bedreigen, zoals geweld in het gezin door ernstige relatieproblemen, ouders die wel het goede willen maar die (tijdelijk) niet bij machte zijn om hun kind(eren) de veiligheid en de aandacht te bieden die ze nodig hebben.

De bevoegde rechter kan in die situaties een civiele jeugdbeschermingsmaatregel opleggen:

- Ondertoezichtstelling:

Een tijdelijke gezagsbeperkende maatregel die voor maximaal 1 jaar wordt uitgesproken waarbij gezinsvoogden in samenwerking met de gezaghebbende ouders en waar nodig zorginstellingen, begeleiding bij de opvoeding in het gezin bieden tot de ouders dit weer zelfstandig kunnen.

- De gezagsbeëindigende maatregel:

Hierbij verliezen de ouders, na onderzoek en advies van de RvdK aan de rechter, hun wettelijke gezag over hun kind. Deze beschermingsmaatregel is dus nog ingrijpender dan de ondertoezichtstelling en kan toegepast worden als er bijvoorbeeld geen perspectief meer is op een terugplaatsing bij de ouder(s) en/of de ouders niet meer beschikbaar of bereikbaar zijn of, zoals bij ontzetting, wanneer de ouders ernstig misbruik hebben gemaakt van hun kind.

De gemeente heeft bij deze vormen van gedwongen maatregelen ook de verplichting de aanvullende vormen van jeugdhulpverlening te leveren.

Jeugdreclassering is voor jongeren tussen de 12 en 18 jaar die wegens een strafbaar feit met Justitie in aanraking zijn gekomen. Dat kan zijn vanwege het plegen van een delict of vanwege structureel overtreden van de Leerplichtwet (ernstig schoolverzuim).

Jeugdreclassering is bedoeld voor jongeren die risico lopen een criminele carrière op te bouwen. Centraal doel is het terugdringen van recidive van delictgedrag, of van ernstig schoolverzuim en het veranderen van omstandigheden en gedrag van de jongere en hun ouders waardoor deelname en integratie van de jongere in de samenleving worden bevorderd.

De jeugdreclasserders bespreken met de jongere en hun ouders samen een plan van aanpak waarin staat wat er moet veranderen, begeleidt de jongere en hun ouders hierbij en schakelt zo nodig ondersteunende jeugdzorg in.

De maatregelen worden opgelegd aan de jongere zelf en kunnen variëren van licht (vrijwillige begeleiding tot aan de strafzitting) naar zwaar, zoals bijvoorbeeld het ondersteunen van een opgelegde Gedrag Beïnvloedende Maatregel waarbij de jongere zich strikt aan het pakket aan maatregelen moet houden om buiten de Justitiële Jeugd Inrichting te blijven.

	Zwolle	Provincie Overijssel	Nederland
Aantal ondertoezichtstellingen	377	3.355	39.355
Aantal voogdij	70	475	8.520
Aantal reclasseringszaken	115	965	15.970
Totaal BJZ	515	4.535	59.620

(bron: CBS, cijfers 2012)

JeugdzorgPlus

De essentie van JeugdzorgPlus is dat het een vorm van behandeling is die alleen door de rechter kan worden opgelegd en die pas wordt ingezet als vormen van vrijwillige behandeling niet voldoen. JeugdzorgPlus is hulp voor jongeren met zeer ernstige gedragsproblemen die ernstig in hun

ontwikkeling worden bedreigd en een gevaar vormen voor zichzelf en/of anderen en zich onttrekken of onttrokken worden aan de nodige behandeling. Het gaat hier om jongeren die behandeling in een gesloten omgeving krijgen van RSG Ren tray, OG Heldring en Horizon omdat er tijdelijk beperkende maatregelen nodig zijn om de jongere weer grip op zijn leven te laten krijgen en na behandeling weer terug te laten keren in de maatschappij.

Naast een op basis van de verwachte omvang van de vraag vastgestelde capaciteit is ook extra capaciteit nodig om de opnamegarantie te kunnen realiseren. Die leveringsplicht ligt vanaf 2015 bij de gemeente waar de jongere woonachtig is. Geconstateerd is dat de huidige landelijke capaciteit te hoog ligt en kan worden terug gebracht: van 1.336 in 2014 naar 1.162 in 2015. Voor de regio IJsselland is de capaciteit voor 2015 vastgesteld op 10.

Aantal jongeren regio IJsselland JeugdzorgPlus (2013)	8
---	---

3.2 Trends en ontwikkelingen voor de transitie

De jeugdzorg heeft in de periode 2000-2009 een sterke groei doorgemaakt in zowel gebruik als kosten. Het aantal kinderen en jongeren in de bevolking is nauwelijks toegenomen terwijl bij alle jeugdzorgvoorzieningen het gebruik met 8% per jaar gestegen is. Dit geldt voor alle doelgroepen.

De afgelopen jaren hebben we een sterke stijging van het gebruik van ambulante hulp gezien. Deze ontwikkeling is in lijn met onze visie dat kinderen, jongeren en ouders waar mogelijk ambulante hulp ontvangen in en naast het eigen gezin. Andere, zwaardere vormen van jeugdhulpverlening worden pas ingezet als ambulante hulp ontoereikend is of verwacht wordt te zijn.

In 2009 maakten landelijk circa 377.000 kinderen en jongeren gebruik van een jeugdzorgvoorziening. Er is een grote overlap in gebruik tussen de verschillende voorzieningen geconstateerd. In termen van unieke cliënten gaat het om circa 265.000 kinderen en jongeren (7,5% van alle 0-17 jarigen).

De oorzaken van de groei worden vooral gevonden in maatschappelijke ontwikkelingen. In het rapport 'Jeugdzorg in groeifase. Ontwikkelingen in gebruik en kosten van de jeugdzorg' wijst het SCP de volgende oorzaken aan voor de groei:

- Mensen roepen sneller professionele hulp in als jeugdigen niet voldoen aan de steeds strenger wordende eisen die de maatschappij aan hen stelt.
- Professionals hebben meer angst om ernstige gevallen over het hoofd te zien en geven daarom meer indicaties af.
- De diagnostiek is verbeterd waardoor problematiek eerder herkend en behandeld wordt.

3.3 Zicht op de vraag naar ondersteuning in 2015 en 2016

De vraag naar jeugdhulpverlening is de afgelopen jaren gestegen en de verwachting is dat de vraag naar hulp, zonder gewijzigd beleid, ook de komende jaren licht zal blijven stijgen. Landelijk wordt een stijging van de vraag naar jeugdhulpverlening (uitgedrukt in aantal kinderen en jongeren dat gebruik maakt van jeugdhulpverlening) van 2,2% verwacht.

De noodzaak van het terugdringen van deze groei van zware en dus veelal duurdere geïndiceerde hulp is één van de redenen voor de transitie van de jeugdzorg. De transformatie die wij lokaal en in regio IJsselland verband nastreven, is gericht op het terugdringen van zware en veelal duurdere hulp en op het verkorten daarvan. Wij realiseren ons hierbij wel dat sommige kinderen en jongeren aangewezen blijven op vormen van zware en veelal duurdere hulpverlening.

De ervaringen in onder andere Denemarken leren ons dat een transitie en transformatie niet direct leidt tot afname van de vraag. Er is de eerste jaren vaak sprake van een vraagstijging en vraagreductie treedt pas na verloop van tijd op. Door de hulp dichterbij te brengen kan aanvankelijk zelfs meer vraag ontstaan. Door tegelijk te werken aan en in een ander systeem wordt op den duur de vraag naar hulp en de duur van hulp wel teruggebracht en verkort.

De positieve gevolgen van deze transformatie op het aantal kinderen en jongeren dat aangewezen is op jeugdhulpverlening en de kosten zullen daarom waarschijnlijk in 2015 niet of slechts licht zichtbaar zijn. Hierbij speelt ook dat kinderen en jongeren die eind 2014 jeugdhulp ontvangen deze in 2015 behouden. Daarnaast is 2015 het eerste jaar waarin de transformatie zijn beslag krijgt en zullen alle betrokkenen - kinderen, jongeren, ouders, jeughulpinstellingen en financiers – ervaringen op doen met het nieuwe stelsel.

4. Visie, uitgangspunten en inrichting Zwols jeugdhulpstelsel

4.1 Gemeentelijke visie en ambitie

'Iedereen telt mee' is het uitgangspunt in het coalitieakkoord 2014-2018. De gezamenlijke ambitie van maatschappelijke partners en de gemeente Zwolle is dat kinderen opgroeien en leren in een veilige en positieve leefomgeving dichtbij huis, zodat zij opgroeien tot gezonde (fysiek, cognitief en sociaal-emotioneel) en tevreden volwassenen met goede kansen op de arbeidsmarkt en een volwaardige deelname aan de samenleving. Kortom: de jeugd telt mee!

Voor kinderen en jongeren met een (verstandelijke en/of psychische) beperking is het perspectief soms een ander dan participeren op de arbeidsmarkt. Vanwege de beperking is het doel daarom niet voor alle kinderen en jongeren uit deze doelgroep bereikbaar.

Iedereen die ondersteuning, hulp en zorg nodig heeft kan op ons rekenen. Samen met de partners in de stad zorgen we voor goede basisvoorzieningen in de directe omgeving van ouders en kinderen. Vanaf 2015 kunnen inwoners - van nul tot honderd - met al hun ondersteuningsvragen terecht bij Sociale Wijkteams.

Wij investeren in preventie om problemen te voorkomen en als deze er zijn, vroegtijdig te signaleren en aan te pakken. Aan kinderen en jongeren bij wie de veiligheid in het geding is en/of in een crisissituatie zitten, wordt direct de benodigde hulp geboden.

We benutten en versterken het zelforganiserend vermogen, de eigen kracht en verantwoordelijkheid van kinderen, jongeren, ouders en families (onder families verstaan wij ook betekenisvolle anderen in de omgeving) waarin positief opvoeden centraal staat. Wij gaan daarbij uit van hetgeen mensen samen met dit steunend netwerk zelf kunnen.

Als (voor korte of langere tijd) meer ondersteuning of gespecialiseerde hulpverlening nodig is, dan bieden we maatwerk afgestemd op de persoonlijke (gezins)situatie. We pakken alle ondersteuningsvragen van het hele gezin in samenhang op; de ondersteuning is zo kort en licht mogelijk als kan en zo lang en zwaar als noodzakelijk is.

4.2 Uitgangspunten nieuwe jeugdstelsel

De volgende uitgangspunten gelden bij het nieuwe Zwolse jeugdhulpstelsel. Deze uitgangspunten maken ook onderdeel uit van het RTA.

- Opvoeden versterken*
 - Positief opvoeden – het samenwerken met en het verbinden van de leefmilieus van en om kinderen en jongeren is een belangrijk uitgangspunt;
 - De zelfredzaamheid en de eigen kracht van kinderen, jongeren en gezinnen vergroten;
 - Versterken van het gezinssysteem.
- Een opvoedende leefomgeving*
 - Versterken van de sociale leefomgeving van kinderen en jongeren;
 - Ouders en betekenisvolle volwassenen ('groot familie') in directe leefomgeving van kinderen en jongeren zijn essentieel voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren.
- Hulp in de directe leefomgeving*
 - Ondersteuning erbij halen voor zover nodig, in de sociale leefomgeving van kinderen, jongeren en het gezin;
 - Specialistische zorg wordt ook in reguliere sociale leefomgeving van kinderen, jongeren en het gezin ingezet;
 - Constant appél op de plicht van ouders om hun eigen kinderen op te voeden;
 - Ambulante zorg daar waar kan;
 - Zorgcontinuüm: 'de weg terug naar huis wordt bij voorbaat georganiseerd'.
- Samenhangend aanbod*
 - Samenhang tussen domeinen;
 - In de ondersteuning wordt gewerkt volgens het principe 1 gezin, 1 plan en 1 generalist;

- Doorlopende zorglijnen en duidelijke regievoering;
- Zorgcontinuüm realiseren: betekenisvolle volwassenen/jongeren en beroepskrachten erbij halen.

Verhouding lokaal - regionaal

Eén van onze beleidsuitgangspunten is dat de ondersteuning zo dicht mogelijk bij kinderen, jongeren en ouders wordt georganiseerd. Het is echter niet efficiënt om ondersteuning die minder vaak voorkomt en specialistisch is te organiseren in elke gemeente. Vandaar dat wij, met name voor de zwaardere vormen van jeugdhulpverlening, samenwerken met de gemeenten in de regio IJsselland. Wanneer de juiste ondersteuning tijdig, efficiënt en effectief wordt ingezet, geeft dat een verschuiving van de zwaardere vormen van ondersteuning naar lichtere ondersteuning dicht bij huis.

4.3 Doelen

De gemeente Zwolle zet de komende twee jaar in op het:

- Versterken van preventie en innovatie
- Realiseren van een goed functionerende, integrale toegang tot ondersteuning - de Sociale Wijkteams (SWT's) - , voor gespecialiseerde zorg . Onderdeel daarvan is een goede samenwerking met onderwijs en huisartsen;
- Realiseren van een verbinding tussen de lokale toegang (SWT's) en de regionaal georganiseerde voorzieningen: jeugdhulp, jeugdzorg, gedwongen kader (jeugdreclassering en jeugdbescherming, Raad voor de Kinderbescherming), Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK) en crisiszorg (regio);
- Realiseren van een goed werkend AMHK en crisiszorg (regio).
- Benutten van jeugd- en ouderparticipatie als klankbord voor beleid en onderdeel van de uitvoering.
- Samen met haar partners inzetten op scholing van medewerkers, om toe te groeien naar de beoogde transformatie in het nieuwe jeugdstelsel.

Deze doelen worden nader in dit beleidsplan uitgewerkt. Daarnaast is in de bijlage 1 een eerste aanzet tot een Transformatieagenda Zwolle toegevoegd waarin onderwerpen die in 2015 spelen zijn opgenomen. Deze Transformatieagenda 2015 bestaat uit speerpunten en een planning op hoofdlijnen en wordt in de komende periode nader met jongeren, ervaringsdeskundigen en partners ingevuld en uitgebreid.

4.4 Inrichting van het nieuwe jeugdhulpstelsel in de gemeente Zwolle

Het nieuwe jeugdhulpstelsel in de gemeente Zwolle is gebaseerd op vijf pijlers:

- Pijler 1: Positief opgroei- en opvoedklimaat
- Pijler 2: Basisvoorzieningen
- Pijler 3: Sociale Wijkteams (SWT's)
- Pijler 4: Specialistische jeugdhulp
- Pijler 5: Hulp in het gedwongen kader

Deze pijlers zijn onderling verbonden en vormen samen het totale stelsel aan ondersteuning en jeugdhulpverlening in de gemeente Zwolle. Bij alle pijlers zijn de genoemde uitgangspunten van toepassing.

4.4.1 Pijler 1: Positief opgroei- en opvoedklimaat

De basis van het jeugdhulpstelsel wordt gevormd door de 'pedagogische civil society'. Hier wordt onder verstaan: gemeenschappelijke activiteiten van burgers rondom het grootbrengen van kinderen. In een goed functionerende pedagogische civil society bestaat er bij inwoners de bereidheid om in de eigen sociale netwerken en in het publieke domein bij te dragen aan het opgroeien en opvoeden van kinderen ('It takes a village to raise a child'). Ouders, jongeren en buurtbewoners, maar ook familieleden, leraren, sportcoaches etcetera zijn op zo'n manier onderling betrokken dat het positief bijdraagt aan het opvoeden en opgroeien van kinderen en jongeren.

Ouders zijn primair verantwoordelijk voor het bieden van kansen aan kinderen en jongeren om op te groeien tot zelfredzame volwassenen die zich in kunnen zetten voor de sociale omgeving en de maatschappij en het creëren van een stimulerende, gezonde en veilige omgeving voor hun kinderen. Ouders staat er niet alleen voor. Ook familie, burens, vrienden, de school en vrijwilligers bij buitenschoolse activiteiten en professionals die met kinderen en jongeren werken geven vorm aan het pedagogische klimaat waarin kinderen en jongeren opgroeien.

Wij willen een stimulerende rol spelen bij het versterken van de pedagogische civil society. In Zwolle wonen veel kinderen en jongeren, met hen gaat het over het algemeen goed en dat wil de gemeente Zwolle graag zo houden. Jongeren praten en beslissen mee. De gemeente Zwolle wil jongeren de ruimte blijven geven om mee te praten en mee te beslissen bijvoorbeeld op een manier zoals nu gebeurd binnen LevelZ en Z200.

Verder denken wij hierbij aan een kindvriendelijke inrichting van wijken en de participatie van burgers (inclusief jongeren) daarbij of het stimuleren en steunen van burgerinitiatieven die de gemeenschap versterken. Zo kunnen voorschoolse voorzieningen, scholen en wijkcentra ontmoetingsplekken creëren en activiteiten stimuleren waar ouders hun ervaringen en vragen bij het opvoeden kunnen uitwisselen.

4.4.2 Pijler 2: Basisvoorzieningen

De basisvoorzieningen in de gemeente Zwolle bestaan uit een scala aan voorzieningen waarin preventieve programma's zijn opgenomen. We zien basisvoorzieningen - in het bijzonder het onderwijs en voor- en vroegschoolse voorzieningen - als het eerste aanspreekpunt voor ouders met opvoedvragen en kinderen en jongeren met vragen rondom opgroeien. De gezamenlijke visie positief opvoeden geldt hierbij als leidraad.

Scholen en ook voorschoolse voorzieningen zijn een centrale plek in de jeugdinfrastructuur. Kinderen en jongeren wonen samen met hun ouders in een wijk, maar zitten een groot deel van de dag op school. Scholen en voorschoolse voorzieningen zijn echter veel meer dan alleen een vindplek: ze vormen dé plek waar dagelijks gewerkt wordt aan de ontwikkeling van kinderen. Hier worden kinderen opgeleid, vinden ze hun vrienden en krijgen ze structuur en toekomstperspectief. Daarnaast zijn er op de scholen en voorschoolse voorzieningen veel professionele medewerkers met pedagogische, orthopedagogische en didactische kennis. Een goede verbinding tussen de zorgstructuur in en om school en de zorgstructuur in de wijk (SWT) is daarom van groot belang in alle fasen van het zorgproces. In hoofdstuk 6 wordt hier nader op ingegaan.

Wij zien de eerste 2 pijlers als een belangrijke preventieve laag, mede in combinatie met pijler 3. Wanneer geïnvesteerd wordt in preventie en vroegsignalering kan dat problemen voorkomen of voorkomen dat problemen groter worden. Scholen en de voorschoolse voorzieningen zijn de plekken voor vroegsignalering en vroeginterventie, en door deze goed te organiseren en te positioneren kunnen het escaleren van problematiek alsook duurdere vormen van zorg worden voorkomen. Zo wordt in de leeftijd 0-4 jaar een schat aan ervaring en kennis opgedaan over kinderen en de gezinssituatie waar ze uit komen. Door deze kennis te koppelen aan zorgstructuren en door het organiseren van een passende en warme overdracht naar scholen kan er preventief actie ondernomen worden.

Het huidige Zwolse jeugdbeleid is al gericht op inzet van preventie. In de komende jaren willen we dit nog meer versterken en aanvullen door basisvoorzieningen te ondersteunen door gespecialiseerde zorg erbij te halen in plaats er naar door te verwijzen. Mede in relatie tot de inzet van eigen kracht, sociale netwerken (ook via social media) en informele zorg. Wat vraagt dit bijvoorbeeld in de ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers en netwerken van jongeren zelf en welke initiatieven – bestaande of nieuwe – dragen hieraan bij. Het beschikbare innovatiebudget in 2015 (zie hoofdstuk 7) biedt daarvoor financiële mogelijkheden.

4.4.3 Pijler 3: Sociale Wijkteams (SWT's)

Deze derde pijler is nieuw in het jeugdstelsel en gaat een cruciale rol vervullen bij het verhogen van de kwaliteit van de jeugdhulp én de vermindering van het gebruik van specialistische voorzieningen. De expertise en kennis van diverse soorten ambulante hulp uit het huidige stelsel wordt in deze teams samengevoegd. Daarmee wordt het hulpaanbod doelmatiger en overzichtelijker voor kinderen, jongeren en ouders en voor de basisvoorzieningen, scholen, (huis)artsen en specialisten.

Met de vaststelling van het uitvoeringsprogramma SWT's is gekozen voor SWT's waar iedereen van 0 tot 100 jaar met zijn ondersteuningsvragen terecht kan. Dus ook kinderen, jongeren en hun ouders. Huidige NJG instrumenten en structuren worden geïntegreerd in de SWT's.

Medewerkers van het SWT's zijn actief in de wijk, aanwezig in de basisvoorzieningen (in het bijzonder het onderwijs), werken ambulante en komen dus bij mensen in hun leefomgeving. Hiermee geven we invulling aan een belangrijke randvoorwaarde, onder andere naar voren gebracht door de Wmo Adviesraad en de Klankbordgroep Jeugdzorg, namelijk dat de toegang tot ondersteuning voor kinderen, jongeren en hun ouders laagdrempelig georganiseerd moet zijn.

Het gezin heeft de mogelijkheid om samen met betekenisvolle anderen een eigen plan (gezinsplan) te maken. Zo nodig wordt ook kennis van buiten het familienetwerk (generalisten en/of specialisten) beschikbaar gesteld aan de "familie" om tot een zo goed mogelijk gezinsplan te komen. Wanneer het gezin geen gebruik maakt van de mogelijkheid om zelf een gezinsplan op te stellen dan ondersteunt de generalist van het SWT het gezin bij het opstellen van het gezinsplan en wordt samen bekeken wie kunnen helpen bij het realiseren van de gezinsdoelen. Zo nodig schakelt de generalist daarbij specialisten in (pijler 4) of ondersteuning vanuit andere domeinen. In hoofdstuk 6 wordt nader ingegaan op de rol van het SWT bij toeleiding naar de specialistische jeugdhulp en welke andere toegangen er zijn tot jeugdhulp.

De werkwijze en inrichting van de SWT's dragen bij aan diverse gesignaleerde verbeterpunten en aandachtspunten, die zijn aangedragen door de Klankbordgroep Jeugdzorg en de Wmo Adviesraad. Door te werken vanuit het principe – 1 gezin, 1 plan, 1 generalist – is er een duidelijk aanspreekpunt voor gezinnen. Daarnaast wordt zo voorkomen dat men het eigen verhaal vaak moet vertellen en van het kastje naar de muur wordt gestuurd. Met een gezinsplan worden de verschillende activiteiten en interventies op elkaar afgestemd en wordt voorkomen dat deze haaks op elkaar staan. Met het gezinsplan wordt duidelijk wie wat doet. Hierbij is het belangrijk om duidelijk elkaars rollen en verantwoordelijkheden te benoemen en afspraken te maken hoe te handelen bij knelpunten of stagnatie van zorg. Naast inhoudelijke expertise, moet een generalist dan ook beschikken over goede communicatie- en procesvaardigheden.

Bovenstaande en de ervaringen en opgedane kennis van het NJG worden meegenomen bij de ontwikkeling van de SWT's. Voor de nadere toelichting op de inrichting en werkwijze van de SWT's wordt verwezen naar het uitvoeringsprogramma Sociale Wijkteams.

Het is belangrijk om te investeren in kennis en kunde (een scholingsplan is onderdeel van de implementatie van de SWT's) en het realiseren van korte lijntjes met o.a. gespecialiseerde zorg. Er zijn en worden afspraken met partners over mogelijkheden voor consultatie, diagnose en advies.

4.4.4 Pijler 4: Specialistische jeugdhulp

De vierde pijler wordt gevormd door de specialisten. Het gaat hier om organisaties met specialistische expertise op het gebied van opgroeien en opvoeden in situaties waar sprake is van ernstige of complexe problemen ten gevolge van:

- * problematische gezinssituaties
- * psychiatrische stoornissen
- * verslaving
- * licht verstandelijke beperkingen

Medewerkers van het SWT kunnen met specialistische vragen van kinderen, jongeren en ouders terecht bij deze specialisten. In de eerste plaats voor consultatie en advies, zodat ze zelf weer verder kunnen. Ook wanneer een kind, jongere of gezin nadere diagnostiek of een specifieke behandeling, begeleiding of verzorging nodig heeft wordt een specialist ingeschakeld. Deze ondersteuning vindt in principe ambulante plaats. Maar het kan nodig zijn dat het kind of de jongere (tijdelijk) in een setting van de specialist verblijft voor bijvoorbeeld dagbehandeling of 24-uursverblijf. Bij 24-uursverblijf heeft een pleeggezin de uitdrukkelijke voorkeur. Het principe 1 gezin, 1 plan en 1 generalist blijft bij alle interventies het uitgangspunt: de specialisten leveren een bijdrage aan het realiseren van de gezinsdoelen die in dat plan zijn geformuleerd. De generalist ondersteunt ouders bij het bewaken van de samenhang en de continuïteit.

4.4.5 Pijler 5: Hulp in het gedwongen kader

Bij de organisatie van hulp in het gedwongen kader zijn wij verplicht regionaal samen te werken. Hulp in het gedwongen kader betreft de taken kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering, JeugdzorgPlus en het Advies – Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK). In het gedwongen kader is er sprake van een uitspraak en maatregel van de rechter. Gemeenten hebben

de plicht deze op te volgen en uit te voeren. Het gaat hier om specialistische, soms ingrijpende en dure vormen van zorg.

In de regio IJsselland zijn er al enkele jaren samenwerkingsafspraken tussen o.a. Bureau Jeugdzorg Overijssel (BJzO) en de Raad van de Kinderbescherming (RvdK) op basis van de methodiek Beter Beschermd. Beter beschermd is een methodiek waardoor kinderen en gezinnen sneller worden geholpen en eerder weten waar ze aan toe zijn door het gezamenlijk optrekken in de keten. Er wordt altijd een veiligheidsplan opgesteld met ouders en het netwerk. Door de inzet van deze methodiek is het aantal uithuisplaatsingen en ondertoezichtstellingen gedaald. In de regio IJsselland is het aantal ondertoezichtstellingen met 12,3% gedaald in 2013 ten opzichte van 2012.

Ter ondersteuning van bovengenoemde samenwerkingsafspraken/ Beter Beschermd wordt er daarnaast in onze regio ingezet op de methodiek VERVE. VERVE staat voor Veiligheid En Regie Voor Elk. VERVE is een nieuwe werkwijze voor de jeugdbescherming. Bij VERVE staat de veiligheid van het kind voorop. De veiligheid van het kind is het beste gediend als de regie voor de oplossing van opvoedingsproblemen en veiligheidsvraagstukken zoveel mogelijk bij de cliënt en zijn of haar eigen netwerk ligt. Met VERVE wordt getracht de acceptatie van vrijwillige hulp te vergroten en daarmee kindbeschermingsmaatregelen zoveel mogelijk voorkomen of verkorten. Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn: eigen kracht, inzet netwerk en regie op het gezin.

Er wordt dus nauw samengewerkt met ouders en ook met het SWT. We waken ervoor dat de overgang van vrijwillig naar gedwongen kader vloeiend verloopt en dat er geen gescheiden zorgcircuits ontstaan. Dat betekent dat de expertise vanuit de Raad voor de Kinderbescherming en de uitvoerder van de jeugdbescherming en jeugdreclassering makkelijk ingeschakeld kan worden voor advies en consultatie. Op die manier kan een maatregel soms worden voorkomen. Het SWT blijft altijd betrokken bij de hulp die vanuit het gedwongen kader wordt ingezet. Er moet altijd een doorlopend zorgproces zijn van preventie tot curatie en bescherming voor de cliënt en ook de weg terug – als het gedwongen kader eindigt – wordt tijdig georganiseerd.

Jeugdbescherming en –reclassering

Voor de organisatie van de jeugdbescherming en -reclassering maken we vóór 1 november afspraken met de huidige uitvoerder in de regio, zijnde het huidige Bureau Jeugdzorg Overijssel en met de instellingen die nu onder het mandaat van BJzO de jeugdbescherming- en de jeugdreclassering uitvoeren (William Schrikker Groep, Leger des Heils en de SGJ). De samenwerkingsvorm waarvoor gekozen is, houdt in dat het huidige BJzO optreedt als hoofdaannemer en WSG, SGJ en het Leger des Heils als onderaannemer. Al deze organisaties moeten ervoor zorgen dat zij gecertificeerd zijn.

Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK)

In de WMO 2015 hebben de gemeenten de taak om op bovenlokaal niveau zorg te dragen voor een Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK). De samenvoeging van de Stichting Huiselijk Geweld (SHG) met het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) tot een AMHK heeft als doel om samenhang te brengen in de aanpak van huiselijk geweld en die van kindermishandeling. Ook ontstaat er daarmee één meldpunt voor burgers en professionals voor huiselijk geweld en kindermishandeling.

Het AMHK wordt vormgegeven voor de regio IJsselland, waarmee aangesloten wordt bij de veiligheidsregio, de regio voor Huiselijk Geweld en de voor de organisatie van Jeugdzorg van toepassing zijnde regeling. Uitgangspunt van de vormgeving is de ambitie om maximaal in te zetten op preventie en de mogelijkheden om aan de voorkant te komen. Het AMHK in de regio IJsselland wordt ingevuld als een integraal advies en meldpunt voor alle vormen van geweld in huiselijke kring, met één integrale werkwijze. De huisvesting zal op één locatie plaats vinden en er is sprake van één (landelijk) telefoonnummer. Het geïntegreerde AMHK is uiterlijk 1 januari 2015 operationeel.

Crisis- en spoedzorg

Gemeenten hebben de wettelijke verplichting een 24-uurs crisisdienst te organiseren. Op dit moment zijn er vanuit de verschillende domeinen – Jeugd-GGZ, provinciale jeugdzorg en LVB – verschillende crisisdiensten. De diverse organisaties die nu een crisisdienst hebben, hebben de opdracht gekregen om met een voorstel te komen voor een integrale 24-uurs crisisdienst voor jongeren. Voor 1 januari 2015 is er 1 integrale crisisdienst voor jongeren. Het toekomstperspectief is 1 integrale crisisdienst voor 0 tot 100.

JeugdzorgPlus (gesloten jeugdzorg)

Gemeenten moeten zorgen voor een toereikend aanbod van instellingen die JeugdzorgPlus leveren. De JeugdzorgPlus is bovenregionaal georganiseerd en valt niet onder het landelijk transitiearrangement (zie landelijke inkoop). Voor de JeugdzorgPlus wordt vanuit de regio IJsselland aangesloten op het landelijk voorstel de organisatiestructuur voor de plaatsingscoördinatie gedurende de eerste 2 jaar in stand te houden. Dat betekent dat vanuit vijf "zorgregio's", jongeren met een rechtelijke verwijzing direct doorverwezen worden naar JeugdzorgPlus. Ten behoeve van de inkoop JeugdzorgPlus werken wij vanuit de regio IJsselland samen in de regio Oost.

We zetten in op preventieve hulpverlening aan de voorkant om het aantal jeugdzorgplusplaatsingen te beperken. In de JeugdzorgPlus wordt gewerkt met trajectplannen voor een jongere. Wat is er nodig binnen de JeugdzorgPlus en wat is er bij terugkeer naar huis verder nodig. Daar moet de link gelegd worden met de Zwolse SWT's en de Zwolse jeugdhulpinstellingen. Ook bij plaatsing in de JeugdzorgPlus moet er sprake zijn van een doorlopend proces dat is gericht op lange termijn perspectief voor de jongere, ook waar het gaat om zaken als onderwijs, werk en wonen. Daarnaast moet er ook aandacht zijn voor de omgeving van de jongere. Als daar niets verandert, is het effect van de jeugdhulp vaak beperkt. Hier kan het SWT een positieve bijdrage aan leveren.

Verbinding zorg/repressieketen

De zorg/repressieketen voorziet in een aanpak van personen die worden verdacht van een strafbaar feit of die daarvoor al gestraft zijn, risicogroepen en -personen. Maar ook voor personen waar een hulpverleningsaanbod alleen niet voldoende is om resultaat te boeken. Vaak gaat het dan om complexe problematiek (bijvoorbeeld verslaving, relatieproblemen, gedragsproblemen, financiële nood). Een repressieve stok achter de deur kan dan net het benodigde duwtje geven. Overtreders aanpakken, om recidive te voorkomen.

In Zwolle hebben we diverse vormen van overleg/inzet voor deze zeer specifieke doelgroep. Wij zullen de komende jaren investeren in het verbinden van deze vormen van overleg en inzet van het SWT.

5. Positie van kinderen, jongeren en ouders

Ambitie

De gemeente Zwolle stelt de vraag en behoefte van de inwoners centraal bij het verder vormgeven en uitvoeren van de jeugdhulpverlening. Wij praten niet alleen over kinderen, jongeren en ouders in kwetsbare situaties maar juist ook met ze om ze mee te laten praten over hoe we de jeugdhulpverlening verder vorm gaan geven.

De gemeente Zwolle kiest er voor om kinderen, jongeren en ouders een actieve rol te geven in het beleid van de jeugdhulpaanbieders en de gecertificeerde instelling en in de uitvoering ervan.

De belangenbehartiging binnen de gemeente Zwolle en de medezeggenschap van jongeren en ouders over het beleid van de jeugdhulpaanbieders en de gecertificeerde instelling is zo ingericht dat kinderen, jongeren en ouders daadwerkelijk zeggenschap hebben over de hulp die zij krijgen. De vraag hoe participatie van kinderen, jongeren en ouders eruit komt te zien staat centraal in ons beleid en is onderdeel van de contracten met de jeugdhulpinstellingen.

5.1 Eigen regie en zeggenschap bij kinderen, jongeren en ouders

De positie van kinderen, jongeren en hun ouders verandert fundamenteel in het nieuwe jeugdzorgstelsel. Het perspectief van kinderen, jongeren en hun ouders staat centraal juist omdat er uitgegaan wordt van eigen kracht, verantwoordelijkheid en regie. Beeldend gezegd wordt er niet meer over kinderen, jongeren en hun ouders gesproken maar met hen. Zij hebben de regie over het hulpplan.

Het gezin heeft de mogelijkheid om een eigen gezinsplan te maken. Wanneer het gezin geen gebruik maakt van de mogelijkheid om zelf een gezinsplan op te stellen dan ondersteunt de generalist van het SWT het gezin bij het opstellen van het gezinsplan en wordt samen bekeken wie kunnen helpen bij het realiseren van de gezinsdoelen.

De vraag van de kinderen, jongeren en ouders is hierbij leidend en niet het aanbod van de jeugdhulpaanbieders. Bij veranderende omstandigheden wordt het gezinsplan door de ouders, indien gewenst in overleg met de hulpverlener, bijgesteld. Sowieso vindt éénmaal per jaar evaluatie van het gezinsplan plaats.

5.2 Veiligheid van kinderen en jongeren

De veiligheid van kinderen en jongeren staat voorop. Hierbij hanteert de gemeente Zwolle het uitgangspunt dat aan kinderen en jongeren bij wie de veiligheid in het geding is en aan kinderen en jongeren in crisissituaties direct de benodigde hulp wordt geboden. Het is vooral van belang dat de sociale omgeving (familie) hierbij betrokken wordt. Daarnaast zijn een goede samenwerking tussen de SWT's, het AMHK, de Raad voor de Kinderbescherming en de gecertificeerde instelling, een goed bereikbare crisisdienst en veelvuldige afstemming met en terugkoppeling naar de behandelaars ook belangrijke randvoorwaarden.

Omdat wij ondertoezichtstellingen en uithuisplaatsen zien als laatste redmiddel willen wij deze zoveel mogelijk voorkomen. In de regio wordt gewerkt volgens de VERVE methodiek waarbij de veiligheid van kinderen en jongeren voorop staat. De veiligheid van kinderen en jongeren is het beste gediend als de regie voor de oplossing van opvoedingsproblemen en veiligheidsvraagstukken zoveel mogelijk bij hen zelf en het eigen netwerk ligt. Met VERVE vergroten wij de acceptatie van vrijwillige hulp en daarmee voorkomen of verkorten wij kinderbeschermingsmaatregelen zoveel mogelijk. Belangrijke uitgangspunten bij de VERVE methodiek zijn het uitgaan van eigen kracht, inzet van het netwerk en regie in het gezin. Wanneer de veiligheid van kinderen en jongeren in gevaar is kan een kinderbeschermingsmaatregel noodzakelijk zijn. Ouders verliezen in dat geval (tijdelijk) de regie, maar blijven wel nauw betrokken.

Voor een deel van de kinderen en jongeren die op jeugdhulp zijn aangewezen kan het wenselijk of zelfs noodzakelijk zijn dat zij buiten de eigen gemeente worden opgevangen. Dit geldt bijvoorbeeld voor minderjarige vrouwen die slachtoffer zijn van loverboys of eergelateerd geweld. Het behoort tot de taak van het AMHK om te bepalen of plaatsing buiten de gemeentegrenzen vanuit veiligheidsperspectief voor het kind of de jongere noodzakelijk is.

5.3 Participatie

Onder participatie verstaan wij de invloed die kinderen, jongeren, hun ouders, belangenbehartigers en burgers hebben op de ontwikkeling en invulling van het beleid, tijdens en na de transitie van de jeugdzorg. Wij vinden deze invloed belangrijk omdat wij de jeugdhulpverlening zo willen inrichten dat maximaal rekening wordt gehouden met de wensen en behoeften van kinderen, jongeren en ouders zodat hulpverlening op maat geleverd wordt aan de (jonge) burgers van Zwolle.

Bij de start van het gesprek om het onderliggende probleem te verhelderen en het aanbieden van de juiste hulpverlening is de vraag van de Zwollenaar leidend. De kinderen, jongeren en ouders denken zelf mee over de beste aanpak voor de problemen die er zijn ontstaan. Als hulp moet worden ingeschakeld wordt in eerste instantie gekeken naar wat het kind, de jongere, het gezin en het sociale netwerk zelf kunnen doen. Zo wordt zoveel als mogelijk aangesloten bij de eigen kracht van de Zwollenaren.

In de werkwijze voor ondersteuning is vastgelegd dat jongeren van 12 tot 16 jaar zelf een beroep kunnen doen op ondersteuning maar dat de ouders op de hoogte worden gebracht (in principe door de jongere zelf, desgewenst samen met de ondersteuner) en zoveel mogelijk worden betrokken bij het vervolg. Jongeren vanaf 16 jaar mogen zelf uitmaken of ouders geïnformeerd en betrokken worden. Voor kinderen tot 12 jaar geldt dat ouders gesprekspartner zijn maar in beginsel wordt het kind er bij betrokken.

Bij meningsverschillen over de situatie of de gewenste hulp wordt hoor en wederhoor toegepast en gezocht naar een oplossing. In de aanpak staat de veiligheid van het kind en de jongere voorop. Voor de professionals gelden vereiste competenties als de vraag kunnen verhelderen, belangen kunnen onderscheiden en benoemen, kunnen bemiddelen bij conflicterende standpunten en belangen. In scholing, begeleiding en coaching wordt aan deze vaardigheden aandacht besteed.

Elke jeugdhulpaanbieder en gecertificeerde instelling heeft de verantwoordelijkheid medezeggenschap van cliënten te organiseren in de vorm van een cliëntenraad. Bij de organisatie van de medezeggenschap hebben wij voorkeur voor een aparte jongeren- en ouderraad.

Wij vinden het van belang dat medezeggenschap duidelijk en makkelijk toegankelijk is. Daarom verwachten wij van elke jeugdhulpaanbieder en gecertificeerde instelling met wie wij een contract aangaan dat zij de regeling voor medezeggenschap op de openbare website vermelden.

De vereiste voor een cliëntenraad is, net als een procedure voor klachtenbehandeling, niet nieuw. De huidige cliëntenraden vormen de basis om het beleid verder vorm te geven en te toetsen. Wij zetten dit na 1 januari 2015 voort en bouwen dit uit door kinderen, jongeren en ouders meer zeggenschap te geven over het beleid van jeugdhulpinstellingen.

Dit doen wij door van elke jeugdhulpaanbieder en gecertificeerde instelling met wie wij een contract aangaan te verwachten dat zij de medezeggenschap gaan organiseren vanuit het perspectief van kinderen, jongeren en ouders. Participatie is maatwerk en de vorm ervan verschilt per situatie. De Jongerenraad heeft aangeboden om jeugdhulpinstellingen te ondersteunen bij het beschrijven van de manier waarop zij medezeggenschap gaan organiseren. Dit aanbod zullen wij samen met de Jongerenraad en jeugdhulpinstellingen concreet vorm gaan geven.

Wij vinden het belangrijk inzicht te hebben in wat er leeft onder kinderen, jongeren en ouders en zien dat inzicht als essentieel voor de uitvoering van een goed jeugd- en jongerenbeleid. Ook kinderen, jongeren en ouders die geen gebruik maken van jeugdhulp worden betrokken bij de beleidsvorming en –toetsing. Het succes van veel activiteiten hangt nauw samen met de mate waarin kinderen, jongeren en ouders eraan meedoen. Bij het opstellen van dit beleidsplan hebben wij onder andere gebruik gemaakt van adviezen van de Klankbordgroep Jeugd, de Jongerenraad, de Participatieraad en BelangenOrganisaties Overijssel (BOO). Toch willen wij in de toekomst jongeren en ouders nog meer betrekken bij de uitvoering van ons jeugd- en jongerenbeleid. De manier waarop we lokale participatie van jongeren en ouders in de toekomst verder vorm gaan geven is opgenomen op de Transformatieagenda 2015. Hierbij zullen wij de Klankbordgroep Jeugd, de Jongerenraad, de Participatieraad, BOO en andere vertegenwoordigers van kinderen, jongeren en ouders om advies vragen.

5.4 Keuzevrijheid

Wij vinden het belangrijk dat mensen de mogelijkheid hebben om zelf te beslissen hoe ze hun leven inrichten. Keuzevrijheid is hierbij altijd het uitgangspunt, ook als mensen in de directe omgeving liever zouden zien dat andere keuzes gemaakt worden. Bij keuzevrijheid hoort maatwerk en hulp die past bij de achtergrond van de hulpvrager. Het gaat er hierbij om dat de hulpverlener past bij het probleem waarbij het besef er moet zijn dat het ene syndroom het andere niet is en de ene beperking de andere niet is.

Een psychiatrische ziekte bijvoorbeeld kan gedrag veroorzaken dat moeilijk geaccepteerd wordt in onze samenleving, of in de directe omgeving. Dat is echter nog geen reden om het recht om zelf het leven in te richten te ontnemen.

Omdat de kinderen, jongeren en ouders zelf sturen op de oplossing is er vrijheid van keuze, ook als er sprake is van meer gespecialiseerde jeugdhulpverlening. Samen met de medewerker van het SWT wordt gekeken wat nodig is en of de beste oplossing gevonden kan worden in Zorg in Natura of in de vorm van een PGB. Wanneer er geen klik is tussen de jongere, ouders en de hulpverlener dan kunnen beide kiezen voor inzet van een andere hulpverlener zonder dat dit overigens tot 'shopgedrag' moet leiden.

Wij houden bij de bepaling van de aangewezen vorm van jeugdhulp en bij de uitvoering van de Jeugdbeschermingsmaatregelen en Jeugdreclassering redelijkerwijs rekening met de behoeften en persoonskenmerken, de godsdienstige gezindheid, de levensovertuiging en de culturele achtergrond van kinderen, jongeren en ouders. Wij hebben diversiteit en respect voor ieders achtergrond hoog in het vaandel staan en zullen de jeugdhulpinstellingen stimuleren om kinderen, jongeren en ouders zoveel mogelijk zeggenschap te geven over de persoon van de hulpverlener.

Als er gevaar ontstaat voor het kind of de jongere zelf of voor mensen in de naaste omgeving, kan het nodig zijn dat de keuzevrijheid, eventueel na uitspraak van de rechter, beperkt wordt, bijvoorbeeld bij een ondertoezichtstelling.

De ondersteuningsmogelijkheden vanuit de gemeente Zwolle kunnen begrensd worden door interne of externe oorzaken. De complexiteit of meervoudigheid van de problematiek bij kinderen, jongeren en ouders kunnen voor ons een grens zijn. Ook de volgende redenen kunnen aanleiding zijn om de keuzevrijheid van Zwollenaren in te perken:

- Veiligheid van directe omgeving en het kind of de jongere zelf
- Mate van zelfredzaamheid
- Mate van fysieke en/of medische verzorging
- Kwaliteit en kwantiteit van de hulpverlening die mogelijk is
- Benodigde materiële ondersteuning van hulpmiddelen

De differentiatie die aangebracht wordt in doelgroepen en de voorwaarden waaronder individuele voorzieningen al dan niet toegekend worden, worden in regio IJssellandverband vastgesteld en vastgelegd in de Verordening Jeugdhulp Gemeente Zwolle 2015. Deze zal rond 1 november 2014 worden vastgesteld.

5.5 Continuïteit van jeugdhulp in 2015 - overgangperiode

Kinderen, jongeren en ouders maken zich er zorgen over of de jeugdhulpverlening of het Persoonsgebonden budget (PGB) waar zij eind 2014 gebruik van maken, in 2015 voortgezet wordt. Om deze zorgen voor deze kwetsbare groep kinderen en jongeren zoveel mogelijk weg te nemen hebben wij er voor gekozen de hulpverlening of het PGB waar eind 2014 gebruik van wordt gemaakt, in 2015 voort te zetten.

Voor de kinderen, jongeren en ouders betekent dit onder andere het volgende:

- Kinderen, jongeren en ouders die op 31 december 2014 jeugdhulp ontvangen ("zittende" cliënten), kunnen deze hulp in 2015 voort zetten bij de jeugdhulpaanbieder die deze zorg op 31 december 2014 biedt.
- Dit geldt voor alle kinderen, jongeren en ouders die jeugdhulp ontvangen waarvoor wij vanaf 2015 verantwoordelijk zijn.

- Deze continuïteit van hulpverlening geldt zolang de indicatietermijn duurt maar tot maximaal één jaar na de transitie (dus tot 1 januari 2016).
- Deze continuïteit van hulpverlening geldt ook voor kinderen, jongeren en ouders die op 31 december 2014 een aanspraak hebben op jeugdhulpverlening maar die op dat moment nog geen hulpverlening krijgen ("wachlijstcliënten").
- Bestaande PGB's worden voor het jaar 2015, tot uiterlijk 1 januari 2016, gecontinueerd. Wij hanteren hierbij het uitgangspunt dat de rechten van bestaande PGB's gerespecteerd worden en een benodigde herindicatie als een nieuwe aanvraag geldt.
- In 2015 (sowieso dus vóór 1 januari 2016) wordt door het SWT samen met de kinderen, jongeren en ouders bekeken welke ondersteuning na de overgangperiode nodig is.

Voor kinderen en jongeren in pleegzorg maken wij een uitzondering, in die zin dat voor hen geldt dat de continuïteit van jeugdhulp geldt zolang zij pleegzorg nodig hebben.

5.6 Persoonsgebonden budget

Kinderen, jongeren en ouders kunnen onder voorwaarden een PGB aanvragen waarmee zij zelf kunnen kiezen van wie zij de jeugdhulp ontvangen en niet zijn aangewezen op een jeugdhulpaanbieder met wie wij afspraken hebben gemaakt.

Voor kinderen en jongeren die een Jeugdbeschermingsmaatregel of Jeugdreclassering hebben gekregen en voor jongeren die zijn opgenomen in een gesloten accommodatie met machtiging geldt dat zij niet de mogelijkheid hebben een PGB toegekend te krijgen.

Wij verstrekken een PGB wanneer er voldaan is aan de volgende drie (wettelijke) voorwaarden:

- Het kind, de jongere en ouders zijn in staat op eigen kracht de aan het PGB verbonden taken op verantwoorde wijze uit te voeren;
- Het kind, de jongere en de ouders kunnen duidelijk maken dat de jeugdhulpverlening die wordt geleverd door een jeugdhulpaanbieder niet passend is;
- Gewaarborgd is dat de jeugdhulp die het kind, de jongere en de ouders van het budget willen betrekken, van goede kwaliteit is.

Wij vinden het betalen van hulp die normaliter zonder betaling geleverd zou worden uit het sociale netwerk van het kind en de jongere niet wenselijk. Tot het sociale netwerk van kinderen en jongeren worden personen gerekend uit de huiselijke kring en andere personen met wie kinderen en jongeren een sociale relatie onderhouden. Bij deze laatste groep kan gedacht worden aan familieleden die niet in hetzelfde huis wonen, burens, vrienden, kennissen etcetera.

In het keukentafelgesprek dat met kinderen, jongeren en ouders gevoerd wordt, wordt samen met hen het vermogen van kinderen, jongeren en de ouders om zelf of met ondersteuning van de naaste omgeving een oplossing voor de hulpvraag te vinden eerst bepaald. Voor gezinsleden binnen hetzelfde huishouden maken wij gebruik van de bepalingen die zijn vastgelegd in het protocol Gebruikelijke Zorg van het CIZ. Wij realiseren ons dat er sprake dient te zijn van maatwerk waarbij rekening gehouden moet worden met de belastbaarheid van het gezin en het sociale netwerk.

Wij gaan in 2015 met alle Zwolse PGB-houders in gesprek over hun ondersteuningsbehoefte. Iedereen waarvoor geldt dat ondersteuning vanuit de Jeugdwet nodig blijft, krijgt uiterlijk 1 januari 2016 een nieuwe beschikking. De medewerkers van het SWT spelen een belangrijke voorlichtende rol bij de toekenning van een PGB en zullen dus ruime kennis moeten hebben van de mogelijkheden binnen Zorg in Natura en PGB. Samen met de jongeren en hun ouders bepalen zij in concrete gevallen wat goede kwaliteit en passende zorg en begeleiding is.

In de Verordening Jeugdhulp Gemeente Zwolle 2015 worden aanvullende voorwaarden en nadere regels vastgelegd.

5.7 Ouderbijdrage

Voor ondersteuning en hulp op grond van de Jeugdwet wordt geen eigen bijdrage opgelegd. Wanneer kinderen of jongeren buiten het gezin verblijven of wanneer zij in een justitiële jeugdinrichting verblijven, wordt er wel een ouderbijdrage in rekening gebracht. Deze ouderbijdrage

wordt opgelegd omdat ouders van wie de kinderen buiten het gezin worden verzorgd ook minder kosten voor die kinderen maken.

Om de eigenbijdrageregelingen voor de extramurale AWBZ, de Wmo en de Jeugdwet goed op elkaar aan te laten sluiten wordt de ouderbijdrage vastgesteld en voor ons geïnd door het CAK. Hierdoor is er zicht op het aantal ouderbijdragen dat een gezin moet betalen en dat maakt het mogelijk om die waar nodig te beperken teneinde onbedoelde en ongewenste stapeling van eigen bijdragen te voorkomen.

Voor cursussen die in het preventieve domein worden aangeboden kan wel een eigen bijdrage aan de Zwollenaren worden gevraagd, bijvoorbeeld in de vorm van cursusgeld.

5.8 Klachtenbehandeling

Wij stellen als uitgangspunt dat klachten voorkomen moeten worden en dat hulpverleners van een SWT of jeugdhulpinstelling met kinderen, jongeren en ouders in gesprek moeten gaan als de hulpverlening niet aan de wensen van één van beide partijen voldoet. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat er een laagdrempelige, gebruikersvriendelijke en duidelijke klachtenregeling komt voor de jeugdhulpverlening wanneer wij vanaf 2015 verantwoordelijk worden voor de totale jeugdhulpverlening.

Jeugdhulpaanbieders en de Gecertificeerde Instelling (GI) voeren een goed functionerende klachtenbehandeling uit in het belang van kinderen, jongeren en ouders. Het is de verantwoordelijkheid van jeugdhulpaanbieders en de GI het bemiddelen bij en behandelen van klachten van kinderen, jongeren en ouders effectief en laagdrempelig te organiseren. De jeugdhulpaanbieders en de GI hebben een eigen klachtenregeling en klachtencommissie.

In elke klachtencommissie moet minimaal één vertegenwoordiger van kinderen, jongeren en ouders zitting hebben. In het contracteringsproces toetsen wij of het perspectief van kinderen, jongeren en ouders bij de klachtbehandeling voldoende naar voren komt en of bemiddeling een belangrijke plaats inneemt en rekening wordt gehouden met de uitgangspunten van ons beleid. De klachtenfunctionaris van een jeugdhulpaanbieder en de GI moet onafhankelijk zijn. Teveel zien we dat de klachtenfunctionaris ook hulpverlener is.

De kosten van een procedure mogen niet voor rekening van kinderen, jongeren of ouders komen. Na indienen van een klacht dient deze binnen 14 dagen in behandeling genomen te zijn en binnen 6 weken afgerond te zijn. In deze periode moet de hulpverlening doorlopen en niet gewijzigd, doorgevoerd of opgelegd worden tegen de wens van de kinderen, jongeren en ouders in. Bij alles moet veiligheid voorop staan.

Een uitspraak van een klachtencommissie is voor beide partijen bindend en moet dus door de jeugdhulpinstelling uitgevoerd en door de kinderen, jongeren en ouders gerespecteerd worden.

Wij vinden het van belang dat de uitgangspunten die in de handreiking "Goede klachtbehandeling in de jeugdzorg" (www.nationaleombudsman.nl) van de Nationale Ombudsman zijn opgenomen, leidend zijn.

Kinderen, jongeren en ouders kunnen zich bij het indienen van een klacht laten adviseren en ondersteunen door een onafhankelijke vertrouwenspersoon (zie 5.9) van het Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg (AKJ). Deze vertrouwenspersoon kan ondersteunen bij:

- het in kaart brengen van de klacht (wat speelt er precies en met/bij wie);
- het in kaart brengen wat eraan vooraf ging en wat al besproken is;
- het uitleg geven over de klachtenprocedure (hoe het werkt en wat kan het kind, de jongere en de ouders(s) verwachten);
- het opstellen van de klacht;
- het indienen van de klacht;
- het ondersteunen tijdens de klachtenprocedure.

De jeugdhulpinstellingen stellen jaarlijks een klachtenrapportage op waarin patronen in klachten worden erkend en de maatregelen die zijn toegezegd naar aanleiding van een oordeel op een klacht worden beschreven en gevolgd. Iedere klacht is ten slotte ook een advies over hoe het beter kan.

Wij vinden het van belang dat de klachtenrapportage door vertegenwoordigers van kinderen, jongeren en ouders beoordeeld en besproken wordt. Daarom wordt de klachtenrapportage door de jeugdhulpinstelling in ieder geval verzonden naar en besproken met het AKJ, BelangenOrganisatie Overijssel (BOO) en de gemeente Zwolle (al dan niet in regionaal verband).

Ook voor de SWT's wordt een klachtenregeling opgesteld. Deze wordt ingericht vergelijkbaar met die van andere gemeentelijke klachtenregelingen.

5.9 Vertrouwenspersoon

Wij vinden het belangrijk dat kinderen, jongeren en ouders een beroep kunnen doen op een onafhankelijke vertrouwenspersoon die niet in dienst is van een jeugdhulpaanbieder of gecertificeerde instelling. De onafhankelijke vertrouwenspersoon zien wij als een belangrijk instrument om de rechten van kinderen, jongeren en ouders voor zover die onder de Jeugdwet vallen te borgen. Door de vroegtijdige inzet van een vertrouwenspersoon kan in veel gevallen voorkomen worden dat een vraag of klacht escaleert tot een conflict met alle juridische gevolgen van dien.

Vertrouwenspersonen zijn professionals die kinderen, jongeren en ouders ondersteunen als zij vragen of klachten hebben over bejegening, communicatie, procedures, besluiten en onveiligheid. De vertrouwenspersoon heeft tot taak kinderen, jongeren en ouders te ondersteunen, doet dat nooit op eigen initiatief maar altijd naar aanleiding van een vraag of klacht.

Naast deze vooral ondersteunende taak hebben vertrouwenspersonen ook afgeleide taken, zoals het geven van algemene voorlichting en het signaleren van structurele tekortkomingen en misstanden. Het vertrouwenswerk heeft op deze manier dus ook betekenis voor de algehele kwaliteit van jeugdhulpverlening en ondersteuning. Specifieke signalen worden zo nodig doorgeleid naar de Inspectie Jeugdzorg (zie 7.3) en geanonimiseerde informatie kan beschikbaar komen voor de gemeente Zwolle, jeugdhulpinstellingen en vertegenwoordigers van kinderen, jongeren en ouders.

Mede namens de gemeente Zwolle heeft de VNG besloten de uitvoering van het vertrouwenswerk vanaf 2015 landelijk in te kopen bij het AKJ, voor de periode van drie jaar.

Wij vinden het bestaan van een laagdrempelige toegang tot de vertrouwenspersoon belangrijk en zullen het AKJ dan ook monitoren op 24-uurs bereikbaarheid, meerdere communicatiekanalen, gezamenlijk meldpunt, op vaste tijden bereikbaar en beschikbaar, borging van kwaliteit en innovatie.

De wens van de gemeenten in de regio IJsselland is dat het vertrouwensnetwerk meer regionaal gaat opereren, zodat vertrouwenspersonen bekend zijn met de regionale beleidskaders/-uitgangspunten en de regionale jeugdhulpinstellingen. Het AKJ krijgt daarbij de opdracht om samen met de andere partijen toe te werken naar een robuust netwerk en de mogelijkheden te onderzoeken om dit te laten aansluiten op cliëntenparticipatie en belangenbehartiging en bij de organisaties die dit uitvoeren, zoals BelangenOrganisatiesOverijssel.

In de contracten met de jeugdhulpinstellingen nemen wij de verplichting op dat zij kinderen, jongeren en ouders op een duidelijke en zorgvuldige manier informeren over het bestaan van de vertrouwenspersoon.

5.10 Second Opinion

Een belangrijke methodiek van het SWT is dat het de vraag in beeld brengt zonder dat daarvoor een zwaar instrument gebruikt wordt. In plaats daarvan wordt een "keukentafelgesprek" gevoerd waarbij het kind, de jongere en de ouders, al dan niet met de generalist uit het SWT en overige betrokkenen, samen een gezinsplan opstellen.

Als een kind, jongere of ouder het niet eens is met de wijze waarop de ondersteuning wordt gegeven, de weigering op ondersteuning of de ondersteuning niet passend vindt, kan deze een second opinion aanvragen. De mogelijkheid bestaat dat een onafhankelijke professional uit een ander SWT gevraagd wordt te beoordelen of het juiste plan van aanpak er ligt. Het oordeel van deze tweede persoon moet leiden tot die aanpak die tot ieders tevredenheid stemt. In de generieke werkwijze van de SWT's is opgenomen dat de vragensteller, het gezin, een beroep kan doen op een second opinion.

5.11 Gegevensuitwisseling en privacy

In het nieuwe jeugdstelsel zitten de hulpvragers zelf aan tafel en moeten het met de generalist eens worden over het gezinsplan. Omdat er verschillende ketenpartners bij de hulpverlening betrokken kunnen zijn, moet er een werkwijze voor gegevensuitwisseling en privacy ontwikkeld worden. Het gezin is uitdrukkelijk eigenaar van het dossier en deze kan anderen (hulpverlening etcetera) rechten toekennen om het dossier te benaderen. Uitwisseling van gegevens uit dossiers of van dossiers kan, behalve in situaties waarbij de veiligheid van het kind of de jongere in het gedrang is, nooit zonder expliciete toestemming van het gezin plaatsvinden. Wanneer ouders toestemming weigeren weegt dat zwaar maar kan dat, als het in nadrukkelijk belang van (de veiligheid) van een kind of jongere is, worden genegeerd. De overweging en de argumenten worden in dat geval vastgelegd.

Verwijsindex

De Verwijsindex is een landelijk elektronisch systeem om professionele hulpverleners vroegtijdig met elkaar in contact te brengen. Soms weten hulpverleners niet welke andere hulpverleners bij een gezin of jongere betrokken zijn. Als ze, omdat ze zich zorgen maken of problemen signaleren, zich melden in de Verwijsindex, kunnen ze met elkaar contact opnemen en kan hulpverlening beter, sneller en gecoördineerd worden aangepakt.

In Zwolle kennen we de Verwijsindex Risicjongeren Zwolle (VIRZ). Hulpverleners kunnen daarin een signaal afgeven als zij een redelijk vermoeden hebben dat een kind of jongere belemmerd wordt in zijn/haar fysieke, psychische, sociale of cognitieve ontwikkeling. In de VIRZ wordt niet vermeld wat de aard en inhoud van het gesignaleerde risico is. De werkwijze voor een integrale en gecoördineerde aanpak in vervolg op signalen in de VIRZ is dezelfde als de werkwijze in de ondersteuningsstructuur in het brede sociale domein

Met de inwerkingtreding van de Jeugdwet zijn wij verantwoordelijk voor het onderhouden van de Verwijsindex en voor het bevorderen van het gebruik. Over het gebruik van de VIRZ zijn convenant-afspraken gemaakt met instanties die zich met jeugdhulp bezighouden.

In de komende periode blijven we het gebruik van de VIRZ bevorderen en zien we toe dat de gemaakte afspraken worden nagekomen. Dit wordt ook onderdeel van de af te sluiten contracten. Het systeem functioneert pas goed als een ieder de VIRZ gebruikt en op dezelfde manier gebruikt.

De VIRZ Zwolle bevat geen inhoudelijke informatie, dossierinformatie of –gegevens. In 2015 zal de VIRZ deel gaan uitmaken van het voor het brede sociaal domein ontwikkelde registratie- en informatiesysteem Topicus, ook aangeduid met Top. Wanneer een professional in Top een signaal over een zorg die hij/zij heeft of vermoeden afgeeft, wordt dit wel aan de betrokken jongeren en/of ouders (afhankelijk van leeftijd) gemeld maar deze hoeven er geen toestemming voor te geven.

5.12 Leeftijdsgrens

Voor de Jeugdhulp wordt een leeftijdsgrens van 18 jaar gehanteerd voor de verschillende vormen van jeugdhulp en de uitvoering van de jeugdbeschermingsmaatregelen die naar de gemeenten worden overgeheveld. Vanaf het 18e jaar vinden ondersteuning, hulp en zorg in de regel plaats uit een ander wettelijk kader, zoals Wmo, ZVW of AWBZ. Op basis van input van verschillende partijen is het duidelijk geworden dat de continuïteit van hulpverlening voor jongeren na het bereiken van de 18-jarige leeftijd belangrijk is en geborgd kan worden als partijen elkaar weten te vinden en in gesprek zijn. Als bijlage 4 is een informatiekaart opgenomen die weergeeft langs welke weg en met welke partijen de gemeente Zwolle als onderdeel van de Transformatieagenda in 2015 in gesprek gaat en afspraken gaat maken.

Jeugdhulp kan doorlopen tot maximaal het 23ste levensjaar als deze hulp niet onder een ander wettelijk kader valt. Voor gesloten jeugdzorg is de doorloop op basis van jurisprudentie beperkt tot hooguit zes maanden na het 18e jaar, omdat het toepassen van dwang op pedagogische grondslag bij meerderjarigen strijd oplevert.

Voor jongeren met psychische problemen en stoornissen (jeugd-ggz) wordt de leeftijdsgrens op 18 jaar gesteld omdat veel geestelijke stoornissen die zich in de (late) adolescentie ontwikkelen, doorlopen in de volwassenheid en daarmee in de volwassen-ggz. Verder wordt vanaf het 18e jaar premie voor een zorgverzekering betaald en maakt geestelijke gezondheidszorg onderdeel uit van de aanspraak medisch specialistische zorg. Ondanks dat er goede redenen zijn om de leeftijdsgrens

voor jongeren met verstandelijke beperkingen op 23 jaar te stellen, in verband met hun tragere ontwikkeling, is voor een leeftijdsgrens van 18 jaar gekozen omdat dit tegemoet komt aan het uitgangspunt van één uniforme leeftijdsgrens.

Voor de continuïteit van zorg en het welzijn van de jongere vinden wij het van belang dat een goede overdracht plaatsvindt zodra een jongere na zijn 18e levensjaar in een ander wettelijk kader terecht komt. Wij realiseren ons dat wij hier een belangrijke rol te vervullen hebben en streven er naar om de ondersteuning, hulp of zorg – indien gewenst – bij dezelfde aanbieder te continueren, zodat de jongere hier niets van hoeft te merken.

Het voorkomen van dakloosheid onder jongeren en jongvolwassenen is topprioriteit voor de gemeente Zwolle. De komende periode zetten wij ons samen met woningbouwcorporaties, banken, verzekeraars en energiebedrijven in op het voorkomen van dakloosheid door vroegtijdig mensen terzijde te staan. De vraag die centraal staat in deze inventarisatie is hoe wij op lokaal niveau met de samenwerkende organisaties op een effectieve wijze nazorg organiseren die gericht is op zelfstandigheid en zelfredzaamheid van jongeren uit de jeugdhulpverlening tussen de 17 en 23 jaar. De knelpunten in het proces van het organiseren van nazorg voor jongeren zijn onder andere het ontbreken van zelfstandige woonruimte, de samenwerking met en overdracht vanuit de jeugdhulpaanbieders en de financiering van beschikbare trajecten of interventies. Jongeren zelf ervaren nazorg nog té vaak als zwaar hulpverlenend, terwijl zij daar na een jeugdzorgtraject niet voor gemotiveerd zijn. Hun hulpvraag is vooral praktisch gericht.

Voor jongeren in de jeugdhulpverlening die de leeftijd van 18 jaar bereiken wordt een risicotaxatie gemaakt. Deze risicotaxatie geeft antwoord op de vraag of zij het na het bereiken van hun 18e jaar zelfstandig gaan redden of dat begeleiding op onderdelen nog nodig is? Juist voor de jongeren waarvan wordt verwacht dat zij ook na hun 18e begeleiding en ondersteuning nodig hebben, worden afspraken gemaakt over een doorlopende ondersteuning en begeleiding. Daar waar huisvesting een knelpunt kan vormen (dreigende dakloosheid) wordt aan de 'Zwerftafel', onder regie van de GGD, gesproken met jeugdhulpinstellingen en reguliere hulpverlening over een warme overdracht en wordt passende huisvesting gezocht. Deze jongeren kunnen bijvoorbeeld, afhankelijk van hun situatie, doorstromen naar Take Off of Fast Forward, beide projecten van Leger des Heils, of naar begeleidingsprojecten op basis van een begeleid wonen indicatie.

Voor jeugdreclassering en jeugdhulp die voortvloeien uit een strafrechtelijke beslissing geldt geen leeftijdsgrens. Dit hangt samen met de omstandigheid dat het jeugdstrafrecht en bijpassende begeleiding en toezicht door de reclassering ook kunnen worden toegepast op jongeren en op jongvolwassenen in de leeftijd van 18-23 jaar ten tijde van het plegen van een delict. In de gevallen waarin de jeugdhulp voortvloeit uit een strafrechtelijke beslissing die is genomen met toepassing van het jeugdstrafrecht, loopt de hulpverlening door bij het bereiken van de leeftijd van 18 jaar of neemt daarna een aanvang. De aanspraak op deze hulpverlening vloeit dan al uit de rechterlijke beslissing voort. Ook is de gemeente verantwoordelijk voor deze vormen van hulp wanneer zij worden opgelegd met toepassing van artikel 77c van het Wetboek van Strafrecht.

Als pleegkinderen 18 jaar worden zijn ze voor de wet volwassen, stopt de hulpverlening en moet er van alles geregeld worden. Omdat financiële regelingen vaak ingewikkeld zijn en aanvraagprocedures tijd kosten, vinden wij het belangrijk dat al met elkaar om de tafel gezeten wordt als een pleegkind 16 jaar wordt.

Ook na hun 18e verjaardag hebben sommige pleegkinderen behoefte aan ondersteuning en begeleiding. Ze kunnen tot hun 23e een beroep doen op voortgezette hulpverlening. Deze is altijd vrijwillig. De hulpverlening eindigt wanneer er geen hulpvraag meer is, wanneer het pleegkind geen hulp meer wil of wanneer het pleegkind 23 jaar wordt.

6. Toegang tot jeugdhulp

De toeleiding naar de jeugdhulpverlening kan op verschillende manieren plaatsvinden:

- 1) via de ondersteuningsteams/sociale wijkteams in de wijk en in en om school
- 2) via huisartsen, jeugdartsen en medisch specialisten en
- 3) vanuit het gedwongen kader en crisis en spoedzorg.

In de jeugdhulpverlening maken we onderscheid tussen vrij-toegankelijke en niet vrij-toegankelijke (individuele) voorzieningen. Voordat wordt ingaan op de drie toegangsmogelijkheden, wordt hieronder eerst op dit onderscheid ingegaan.

6.1 Vrij-toegankelijke hulp en niet vrij-toegankelijke hulp

Gemeenten kunnen zelf vaststellen welke jeugdhulp 'vrij-toegankelijk' is en welke hulp 'niet vrij-toegankelijk' is. Vrij-toegankelijke hulp is voor iedereen beschikbaar, bijvoorbeeld welzijnsactiviteiten, jeugdgezondheidszorg via consultatiebureaus, algemeen maatschappelijk werk/ school maatschappelijk werk en het aanbod dat nu vanuit het NJG wordt geboden. Voor niet vrij-toegankelijke hulp is een verleningsbeslissing nodig.

Een verleningsbeslissing is een besluit waartegen bezwaar en beroep mogelijk is. Er wordt in vastgelegd, op basis van onderzoek naar de persoonlijke situatie en de behoefte van de aanvrager, welk aanbod wordt toegekend. Het is hier altijd een individuele voorziening – vergelijkbaar als in de Wmo¹. Voorbeelden van niet vrij-toegankelijke hulp zijn wat tot nu toe bekend staat onder 'geïndiceerde jeugdzorg', zoals intensieve ambulante ondersteuning, deeltijd verblijf, crisisopvang, opname residentieel.

Maar voordat 'niet vrij-toegankelijke hulp' nodig is, zijn er veel mogelijkheden waar eerst gebruik van kan worden gemaakt als het gaat om opvoed- en opgroei problemen. Veel vragen worden zelf opgelost of samen met familie, vrienden, kennissen en bureaus. Of men legt de vraag voor aan iemand uit het sociaal netwerk, zoals een leerkracht, consultatiebureauarts, jeugdverpleegkundige, huisarts, sporttrainer, die ook kan adviseren gebruik te maken van bijvoorbeeld maatschappelijk werk of een opvoedcursus. Daarnaast kan de vraag voorgelegd worden aan een generalist van het SWT, zie 6.2.

In de verordening Jeugdhulp is vastgelegd welke voorzieningen vrij-toegankelijk zijn en welke niet.

6.2 Toegang jeugdhulp via het ondersteuningsteams – sociale wijkteams

Vanaf 2015 kan iedereen met ondersteuningsvragen - van kleine tot grote vragen - terecht bij het SWT. De medewerker van het sociale wijkteam werkt outreachend en is te vinden op vindplekken, zoals op scholen en voorschoolse voorzieningen en is te bereiken via een centrale plek in de wijk: digitaal, telefonisch en fysiek.

6.2.1 Ondersteuningsstructuur in en om school

Voor lichte opvoed- en opgroevragen kunnen ouders en jongeren terecht bij zorg- of ondersteuningsteams binnen de school. Het zorg- of ondersteuningsteam in het primair onderwijs bestaat nu in de regel uit de intern begeleider van de school, de jeugdverpleegkundige en (op de meeste scholen) de schoolmaatschappelijk werker. In het voortgezet onderwijs bestaat het zorg- of ondersteuningsteam nu meestal uit de zorgcoördinator van de school, de jeugdarts of jeugdverpleegkundige en de schoolmaatschappelijk werker. Ook binnen het MBO is er een ondersteuningsstructuur. Doordat de schoolmaatschappelijk werker, jeugdverpleegkundige en de jeugdarts daarvoor bevoegd zijn kan het zorgteam de toegang tot ondersteuning snel in gang zetten. In de teams komen expertise op het gebied van onderwijszorg, psychosociale zorg en medische zorg samen. De leerplichtambtenaar en de RMC-consulent maken ook deel uit van de zorgstructuur binnen de school. De leerplichtambtenaar/RMC-consulent verleent geen zorg, maar zorgt er wel voor dat er bij signalen van zorg, de juiste partner bij gehaald wordt en stemt met jeugdhulpverlening af om zo voortijdig schoolverlaten te voorkomen. De jeugdverpleegkundige en schoolmaatschappelijk werker zijn onderdeel van de zorgstructuur op school en de wijk (SWT's).

¹ In de Wmo wettekst wordt de term maatwerkvoorziening in plaats van individuele voorziening gebruikt. In dit beleidsplan Jeugdhulp wordt aangesloten bij de terminologie van de Jeugdwet.

De voorschoolse voorzieningen (kinderdagverblijf, peutergroep) en buitenschoolse opvang zijn ook belangrijke plekken om problemen of (lichte) zorgvragen vroegtijdig te signaleren en hierop vroegtijdig te interveniëren. Enerzijds kunnen ouders laagdrempelig op een vertrouwde plek met hun vragen en zorgen terecht, anderzijds signaleren geschoolde en ervaren medewerkers snel vanuit de dagelijkse praktijk en vanuit ontwikkelingsgerichte programma's. De pedagogisch medewerkers kunnen snel en adequaat reageren en interveniëren, waardoor inhoudelijke escalatie en aanspraak op duurdere zorg kan worden voorkomen. De pedagogisch medewerkers hebben korte lijntjes met de sociale wijkteams.

Doorontwikkeling verbinding passend onderwijs - jeugdzorg

Ter voorbereiding op de ontwikkelingen binnen passend onderwijs en de transitie jeugdzorg is in de afgelopen periode geïnvesteerd in de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp. Er zijn op 9 scholen (BO, VO, MBO) pilots gestart ter ondersteuning van de aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulpverlening. We willen de ervaringen van deze pilots borgen en uitbreiden. Een deel van het lokale deel van het gemeentelijke transitiebudget zal hiervoor worden ingezet. De verwachting is dat met een goede ondersteuningsstructuur in en op school 70% tot 80% van de hulpvragen kan worden afgehandeld.

In de komende periode willen we drie ontwikkelagenda's met het onderwijs opstellen: één met het basisonderwijs, één met het voorgezet onderwijs en één met het middelbaar beroepsonderwijs. Deze agenda's staan in verbinding met elkaar, onder meer in relatie tot het vormgeven van doorgaande leerlijnen.

De voorschoolse voorzieningen worden betrokken bij de ontwikkelagenda basisonderwijs om zo gezamenlijk te investeren in het benutten van de beschikbare kennis en kunde en de overdracht tussen voorschoolse voorzieningen en scholen te verbeteren. Dit thema is onderdeel van de transformatieagenda (zie bijlage 1).

6.2.2 Ondersteuningsstructuur in de wijk – SWT's

Naast de mogelijkheden in en op school, kan een jongere of ouder binnen lopen, bellen of mailen met het sociale wijkteam. De medewerker van het SWT ondersteunt, indien wenselijk, het kind, de jongere en de ouders bij het opstellen van het gezinsplan, maakt afspraken over wat het gezin en de sociale omgeving zelf kan oppakken en haalt de juiste hulp erbij. In het proces van ondersteuning is de generalist van begin tot eind betrokken, waarbij de mate van betrokkenheid in het proces kan toe- en afnemen. De generalist helpt mee de vraag in kaart te brengen, denkt mee over de ondersteuning, is betrokken bij de uitvoering ervan, voert waar mogelijk zelf lichte ondersteuning uit en is gedurende het hele proces een centraal aanspreekpunt voor het gezin maar ook voor andere betrokken hulpverleners.

Als een voorziening op het gebied van jeugdhulp nodig is, dan wordt eerst gekeken of dit een vrij-toegankelijke voorziening kan zijn of een niet vrij-toegankelijke voorziening.

6.3 Toegang jeugdhulp via de huisarts, de jeugdarts en de medisch specialist

De jeugdhulp is ook toegankelijk na rechtstreekse verwijzing door de huisarts, de jeugdarts en de medisch specialist, juist om goede integrale hulpverlening te bereiken voor het kind, de jongere en/of het gezin. Vanuit hun specifieke verantwoordelijkheid hebben zij zicht op de problemen die zich voordoen bij kinderen en/of jongeren en zijn zij in staat om de juiste diagnose te stellen. Zo is de huisarts vaak direct betrokken bij gezinnen en geworteld in de lokale praktijk. De jeugdarts is de sociaal geneeskundig specialist van kinderen en ziet bijna alle kinderen op regelmatige basis.

Daarom hechten we groot belang aan een goede samenwerking met huisartsen, medisch specialisten en jeugdartsen en maken we hier in de komende periode afspraken mee. In deze afspraken leggen we vast hoe de artsen en het SWT elkaar op de hoogte brengen van problemen en behandelingen van kinderen, jongeren en hun ouders. Hiermee wordt de integrale benadering en het principe van 1 gezin, 1 plan, 1 generalist geborgd; Professionals weten van elkaar wie bij het gezin betrokken zijn, wat zij doen en waar verantwoordelijkheden belegd zijn.

6.4. Toegang jeugdhulp vanuit het gedwongen kader en crisis/ spoedzorg

Ook vanuit het gedwongen kader (jeugdreclassering en jeugdbescherming) kan jeugdhulp rechtstreeks worden ingezet. De voogd of reclasseerder van de gecertificeerde instelling kan alle

vormen van jeugdhulp inzetten die nodig worden geacht als uitvoering van de door een rechter opgelegde maatregel.

In het geval van crisis- of spoedzorg is er geen sprake van planbare zorg. Afhankelijk van de situatie en de ernst van de crisis kunnen alle mogelijke vormen van jeugdhulp noodzakelijk zijn. Vandaar dat hier ook rechtstreekse verwijsmogelijkheden zijn.

Deze vormen van toegang worden op regionale schaal door de samenwerkende gemeenten georganiseerd voor de regio IJsselland (wettelijke verplichting). Ook hier zijn heldere afspraken noodzakelijk tussen gemeente, Raad voor de Kinderbescherming, gecertificeerde instellingen, AMHK en instellingen voor jeugdhulp. De samenwerkende gemeenten in IJsselland en de Raad voor de Kinderbescherming hebben samenwerkingsafspraken gemaakt die direct volgen uit de toepasselijke wet- en regelgeving. Deze afspraken volgen de werkprocessen in de jeugdbescherming en jeugdreclassering, waarbij steeds wordt ingegaan op de momenten waarop (vertegenwoordigers van) de gemeente en de Raad voor de Kinderbescherming elkaar tegenkomen.

Uitgangspunt bij het maken van die afspraken is dat het gezin de bemoeienis waar mogelijk blijft ervaren als hulpaanbod, waarbij vooral ingezet wordt op versterking van de eigen kracht van ouders en kinderen en het inschakelen van het eigen netwerk. Waarbij jeugdbescherming en jeugdreclassering pas aan de orde komen als het niet anders kan – doordat ouders onwillig of onmachtig zijn om de bedreigingen voor hun kind weg te nemen of doordat een jongere in strafbaar gedrag vervalt.

Ook met de overige partners zullen nog voor het einde van het jaar afspraken gemaakt zijn over samenwerking en informatieoverdracht in relatie tot de lokale ondersteuningsstructuur – de SWT's.

7. Financiën, kwaliteit en monitoring

Ambitie

In het belang van de kinderen en jongeren transformeren wij het bestaande jeugdhulpaanbod en stimuleren wij innovatie in de jeugdhulpverlening om deze optimaal aan te laten sluiten op wat kinderen, jongeren en ouders willen.

Wij realiseren een verschuiving van zwaardere gespecialiseerde jeugdhulpverlening naar preventie en lichtere vormen van jeugdhulpverlening.

Wij streven ernaar de uitgaven aan jeugdhulpverlening binnen het financiële kader dat ons door de Rijksoverheid ter beschikking is gesteld te houden.

Wij streven er naar om de kwaliteit van de jeugdhulpverlening in de gemeente Zwolle te verbeteren.

7.1 Beschikbaar budget

Vanaf 2015 zijn wij niet alleen inhoudelijk, maar ook financieel verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdhulp in de gemeente Zwolle. Voor de bekostiging hiervan ontvangen wij via het gemeentefonds middelen van het Rijk. Op deze uitkering is door het Rijk een efficiëncykorting toegepast.

Eind mei is via de meicirculaire het definitieve budget voor jeugdhulp in 2015 gepresenteerd waardoor wij weten dat wij in 2015 een bedrag van € 36.503.125 ontvangen om de nieuwe jeugdtaken in de gemeente Zwolle uit te voeren. Voor de regio IJsselland is het totale budget voor de nieuwe jeugdtaken € 132 mln. In vergelijking met de update van december 2013 is er in mei 2014 landelijk zo'n € 330 miljoen budget toegevoegd aan het totaalbudget dat overgaat naar gemeenten.

In de berekeningen werd tot dusver rekening gehouden met een korting van 5% in 2015, 10% in 2016 en 15% in 2017. Door de stijging van het landelijk budget en als gevolg daarvan de stijging van het budget voor de gemeente Zwolle met € 2,5 mln. is het aandeel van de korting nu naar verhouding gedaald naar 3,1% in 2015. Ook in de volgende jaren zal de korting naar verhouding dalen.

Begroting 2015

In het RTA is een verdeelmodel opgenomen. Op basis van de nu beschikbare cijfers is het verdeelmodel aangepast. Deze aanpassing heeft met name te maken met een hoger PGB- gebruik in de regio.

De begroting voor 2015 ziet er in hoofdlijnen als volgt uit:

Onderdeel	%	Bedrag	Toelichting
Totaal Zwols budget 2015	100 %	€ 36.503.000	Bedrag Zwolle mei- circulaire 2014 (inclusief rijkskorting). De bedragen in dit schema zijn afgerond.
1. Invulling lokale toegang	4 %	€ 1.460.000	Bekostiging deelname BJzO aan SWT's 2014, vanuit een generalistische aanpak, conform besluit februari, invulling basisvoorwaarden zoals regionaal overeengekomen, overige implementatiekosten SWT's – deel Jeugd
2. Gemeentelijke uitvoeringskosten	5 %	€ 1.825.000	Bekostiging Zwolse bijdrage Bedrijfsvoeringsorganisatie, gemeentelijke uitvoeringskosten – inrichting backoffice tbv verleningsbeschikking, beleid en ondersteuning, bijdrage SVB tbv trekkingsrecht PGB
3. Innovatie en preventie a. Stimuleren preventie en innovatie – subsidieregeling b. Borgen van bestaande initiatieven en resultaten pilots NJG die bijdragen aan preventie en	5 %	€ 1.825.000: a. € 1.000.000 b. € 800.000	Onderverdeling: a. Subsidieregeling is uiterlijk maart 2015 beschikbaar, met daarin criteria. b. o.a. bekostiging uitbreiding tbv ondersteuningsstructuur in en rond scholen, collectieve preventie jeugd GGZ (herkenbaar voor raad n.a.v. eerder niet akkoord gaan met

vroegsignalering c. cliëntenparticipatie lokaal		c. € 25.000	bezuiniging hierop, JWD) c. in te zetten voor nieuwe, aanvullende participatie-activiteiten
Onvoorzien	1%	€ 365.000	
Subtotaal	15%	€ 5.475.000	
Landelijk arrangement	3,76%	€ 1.372.000	Tbv voor landelijk ingekochte zorg
JeugdzorgPLus	p.m.	p.m.	Onderhandelingen zijn nog gaande – informatie volgt na afronding inkoopafels
Voorheen AWBZ - ZIN	p.m.	p.m.	Idem
Voorheen ZVW – ZIN	p.m.	p.m.	Idem
Voorheen provinciaal – ZIN	p.m.	p.m.	Idem
PGB	22,2 %	€ 8.112.000	
Onvoorzien	2,8 %	€ 1.022.000	
Subtotaal	85%	€ 31.027.000	

Eind dit jaar worden het College en de Raad geïnformeerd over de uitkomsten van het regionale contracteringsproces.

Vereffeningsmodel

Met de vaststelling van het RTA regio IJsselland is gekozen om een tijdelijk regionaal vereffeningsmodel uit te werken waarbij de insteek is om in de jaren 2015 en 2016 de financiële voor- en nadelen gezamenlijk op te vangen. Naar aanleiding van de ervaringen van daadwerkelijke afname van jeugdhulpverlening in 2015 wordt er in 2016 een voorstel uitgewerkt voor 2017 en latere jaren, waarbij de financiering van jeugdhulpverlening meer gerelateerd zal worden aan de daadwerkelijke lokale afname van jeugdhulpverlening. Het tijdelijk model zorgt er in elk geval voor dat er bij de gemeenten in de regio IJsselland enige financiële rust ontstaat. Een voorstel voor dit tijdelijke vereffeningsmodel wordt eind dit jaar ter besluitvorming voorgelegd.

De huidige verdeling van het landelijk budget is gebaseerd op een historische grondslag. Landelijk vindt er discussie plaats over een nieuw verdeelmodel waarbij meer rekening gehouden wordt met risicofactoren van de kinderen en jongeren. Of dit een positief of negatief effect heeft op het beschikbare budget voor de gemeente Zwolle en de regio IJsselland in latere jaren is nog niet bekend.

Woonplaatsbeginsel

Voor gemeenten is het belangrijk om te bepalen of kinderen en jongeren die in hun gemeente jeugdhulp nodig hebben ook daadwerkelijk tot hun (financiële) verantwoordelijkheid horen. Hiervoor is in de Jeugdwet het zogenaamde woonplaatsbeginsel opgenomen.

De verantwoordelijke gemeente is in beginsel de gemeente waar de ouder met gezag woont. Bij (tijdelijke) voogdij en bij meerderjarigheid is de verblijfplaats van het kind of de jongere zelf bepalend. Kinderen en jongeren uit andere gemeenten kunnen uiteraard ook gebruik maken van de jeugdhulpvoorzieningen in de gemeente Zwolle en de regio IJsselland. De gemeente waar deze kinderen en jongeren vandaan komen, is dan wel financieel verantwoordelijk.

7.2 Contracteerbeleid

Wij vinden het belangrijk dat wij er voor zorgen dat het aanbod van voorzieningen voor kinderen en jongeren kwalitatief en kwantitatief voldoende is.

Regionale contractering (subsidie of inkoop)

De gemeenten van de regio IJsselland trekken samen op bij de inkoop van jeugdhulpverlening. Samenwerking in de regio ligt voor de hand deels omdat dit wettelijk verplicht is (voor de jeugdbescherming, de jeugdreclassering en het AMHK). Andere belangrijke argumenten voor samenwerking zijn dat het hulpverleningsaanbod al sterk geregionaliseerd is en er kostenvoordelen te behalen zijn.

Het uitgangspunt bij de contractering van de jeugdhulpverlening vanaf 2015 zijn de afspraken die in het Regionaal Transitiearrangement (RTA) van de regio IJsselland zijn vastgelegd. Wij zijn goed betrokken bij het contracteerproces en -beleid zoals dat in de regio IJsselland wordt vormgegeven.

In het RTA is vastgelegd dat de regio IJsselland een “zachte landing” van de huidige situatie bij de transitie op 1 januari 2015 wil bereiken. Dat betekent onder andere dat voor de jaren 2015 en 2016 financiële relaties worden aangegaan met de huidige zorgaanbieders.

Om de regionale contractering in goede banen te leiden zijn er drie regionale inkoopafspraken ingericht die aansluiten bij de huidige financieringsstromen, Jeugd GGZ (ZVW), AWBZ (LVB en langdurige Jeugd GGZ) en de voorheen provinciaal gefinancierde jeugdzorg. Aan deze inkoopafspraken worden binnen het financiële kader alle benodigde contracten 2015 vóór 1 december 2014 afgesloten. Tot op heden zijn er geen cliëntvertegenwoordigers bij de inkoopafspraken betrokken. Wij zijn voornemens voor de inkoopafspraken voor de contractering 2016 wel cliëntvertegenwoordigers uit te nodigen.

Bij de bekostiging van de nieuwe taken kiezen wij er in regioverband voor om een zachte landing te realiseren. De huidige wijze van bekostiging bij de verschillende zorgsoorten is complex. Dit komt omdat de verschillende zorgsoorten worden bekostigd op grond van verschillende stelsels (Wet op de jeugdzorg, zorgverzekeringswet, AWBZ) en verschillende opdrachtgevers (rijk, provincie, zorgverzekeraar, zorgkantoor). Ook zijn de sturingsparameters verschillend.

Daarom kiezen wij er voor om in 2015 en 2016 de bestaande bekostigingsmethoden te handhaven, te weten:

- Jeugd GGZ: bekostigingsmethode Diagnose Behandel Combinatie (DBC)
- Jeugd LVB: bekostigingsmethode pxq (prijs x hoeveelheid) financiering
- Jeugdzorg provinciaal: bekostigingsmethode subsidiering door middel van trajectfinanciering
- JeugdzorgPlus: bekostigingsmethode p x q financiering

Vanwege de complexiteit van de overheveling van de GGZ jeugdhulpverlening is landelijk al besloten om enkele structuren maximaal 3 jaar in stand te houden. Dit besluit omvat onder andere de bekostiging en prestaties (DBC's).

Deze keuze biedt houvast op eenheid van behandeltaal, administratie, declaratie en op de techniek van contracteren waardoor gemeenten zich kunnen focussen op de inhoudelijke sturing.

Bovenregionale contractering

De JeugdzorgPlus is bovenregionaal georganiseerd en valt niet onder het landelijk transitiearrangement (zie landelijke inkoop). Voor de JeugdzorgPlus wordt vanuit de regio IJsselland aangesloten op het landelijk voorstel de organisatiestructuur voor de plaatsingscoördinatie gedurende de eerste 2 jaar in stand te houden. Dat betekent dat vanuit vijf “zorgregio's” jongeren met een rechtelijke verwijzing direct doorverwezen worden naar JeugdzorgPlus. Ten behoeve van de inkoop JeugdzorgPlus werken wij vanuit de regio IJsselland samen met gemeenten in de regio Oost.

Landelijke contractering

Er zijn landelijke inkoopafspraken gemaakt voor een aantal specialistische functies. Dit is in de eerste plaats gedaan omdat het aantal kinderen en jongeren dat gebruik maakt van deze functies zo klein is dat het in regioverband moeilijk zou zijn om daarvoor een goed aanbod te contracteren. Ten tweede zijn deze functies zodanig landelijk georganiseerd en klein in omvang dat de decentralisatie er toe kan leiden dat er extra hoge transactiekosten en/of administratieve lasten kunnen ontstaan bij het maken van bekostigingsafspraken. Tot slot is de inhoud van deze functies zo specialistisch dat de kans op het organiseren van een vervangend aanbod op lokaal of regionaal niveau lastig is en de drempel voor een aanbieder, om dit als nieuwe dienst aan te gaan bieden, hoog is.

De functies waarvoor landelijke afspraken zijn gemaakt, zijn vastgelegd in het Landelijk Transitiearrangement Jeugd 2015.

In het regionaal verdeelmodel was in eerste instantie 2,2% van het budget gereserveerd voor landelijke inkoopafspraken. Op advies van de VNG is dit aangepast tot 3,9% zonder dat dat overigens gevolgen heeft voor de regionale inkoop.

7.3 Kwaliteit en toezicht op kwaliteit

Kwaliteit

Kwaliteit, continuïteit en veiligheid zijn begrippen waar wij in de uitvoering van ons jeugdbeleid veel waarde aan hechten. Kinderen en jongeren die (vaak noodgedwongen) gebruik maken van de

jeugdhulpverlening verkeren vaak al in een kwetsbare positie en hebben, alleen daarom al, recht op kwalitatief goede hulpverlening en een veilige omgeving. Het borgen van kwaliteit van jeugdhulp is daarom een belangrijk onderdeel voor ons.

Bij de zorginkoop sturen wij onder andere op kwaliteit en dat werknemers bij jeugdhulpaanbieders voldoen aan de norm verantwoorde werktoedeling. Belangrijk is te weten dat de wijze van sturing op kwaliteit in ontwikkeling is. Zo spelen in het veld ten tijde van het verschijnen van dit Beleidsplan Jeugdhulp diverse ontwikkelingen en discussies rondom de sturing op kwaliteit, onder andere ten aanzien van outcomecriteria (zie 7.6).

In de Jeugdwet is vastgelegd aan welke kwaliteitseisen jeugdhulpinstellingen en de gecertificeerde instellingen in elk geval moeten voldoen. In regio IJsselland verband bepalen wij of er nog andere aanvullende kwaliteitseisen worden gesteld. Er is in de regio IJsselland een voorstel voor het kwaliteitsbeleid opgesteld (bijlage 2). Dit conceptvoorstel wordt in de komende periode nog nader uitgewerkt.

Door de brede omschrijving van jeugdhulp is de gemeente vanaf januari 2015 verantwoordelijk voor alle kwaliteitseisen rond verantwoorde zorg. Er is in de wet onderscheid tussen hulpverlening en preventie. Voor preventie gelden andere kwaliteitseisen maar er is wel gekozen voor één kwaliteitsregime, waar een landelijke inspectie toezicht op gaat houden.

Toezicht op kwaliteit

De Inspectie Jeugdzorg (inspectie) ziet toe op de kwaliteit van de jeugdhulpverlening en op de naleving van de wetgeving. Er zijn afspraken gemaakt tussen gemeenten en rijksinspecties over de uitvoering van het landelijk toezicht in het jeugddomein. Deze afspraken zijn vastgelegd in een afsprakenkader tussen inspectie en VNG.

De inspectie stimuleert met haar toezicht jeugdhulpinstellingen tot goede en veilige verzorging, opvoeding en behandeling van kinderen en jongeren in de jeugdhulpverlening en de ondersteuning van ouders van die kinderen en jongeren. De inspectie draagt er met haar toezicht toe bij dat de samenleving erop kan vertrouwen dat kinderen, jongeren en ouders de benodigde hulp en ondersteuning krijgen van de instellingen en de professionals in de jeugdhulpverlening. De inspectie zorgt voor een onafhankelijk oordeel over de kwaliteit van de jeugdhulpverlening dat relevant is voor de professional, de instelling, de overheid en de burger en dat helpt bij het verbeteren van de jeugdhulpverlening.

Door in 2015 en 2016 ruimte te creëren voor innovatie kan het zijn dat nieuwe aanbieders jeugdhulp gaan leveren. Deze nieuwe aanbieders worden door de inspectie onderworpen aan de "kwaliteitstoets nieuwe aanbieders".

Incidenten en calamiteiten

Wij vinden het belangrijk op de hoogte te zijn van incidenten en calamiteiten in onze gemeente, en dat de kwaliteit en continuïteit van hulpverlening dan geborgd is. Alle instellingen met wie wij afspraken maken moeten kinderen en jongeren over wie zij zich zorgen maken, melden bij de Verwijsindex risicjongeren (VIR).

Het incidenten- en calamiteitenbeleid ten aanzien van kinderen en jongeren in de gemeente Zwolle wordt vóór 1 december 2014 beoordeeld waarbij aansluiting wordt gezocht bij het al bestaande veiligheidsbeleid van de gemeente Zwolle.

In de contracten met de jeugdhulpinstellingen nemen wij in elk geval twee afspraken uit het landelijk afsprakenkader Toezicht Inspectie - VNG op:

1. Melding calamiteiten

Ingeval de jeugdhulpaanbieder of de GI bij de inspectie een melding doet van een calamiteit, dan dient de aanbieder of de GI de calamiteit tevens te melden bij de gemeente waar de calamiteit heeft plaatsgevonden en bij de gemeente die het inkoopcontract heeft gesloten met de jeugdhulpaanbieder of de GI. De gemeente die het inkoopcontract heeft gesloten met de instelling of de GI informeert vervolgens de gemeente waar de jongere verblijft en de gemeente waar ouders ingeschreven staan (woonplaatsbeginsel).

2. Borgen van continuïteit van zorg in geval van calamiteit

Ingeval de inspectie besluit tot (tijdelijke) sluiting van een jeugdhulpinstelling, garandeert de jeugdhulpinstelling vanwege het belang van de kinderen, jongeren en ouders en de continuïteit van hun zorg de benodigde medewerking te verlenen voor een goede en vlotte overgang van jeugdhulp naar de door de gemeenten daartoe aangewezen jeugdhulpinstelling en voor de ononderbroken voorzetting daar van de hulpverlening.

7.4 Innovatie en preventie

De transitie biedt een kans voor innovatie en vernieuwing. We zetten hierbij meer in op preventie en ambulante vormen van ondersteuning ter voorkoming van verblijfszorg.

Bij innovatie spelen er 2 lijnen:

- innovatie bij bestaande aanbieders;
- innovatie door toelating van nieuwe aanbieders en ruimte voor nieuwe initiatieven.

Met bestaande aanbieders maken we afspraken in de contracten over innovatie en vernieuwing. Hierbij is het streven om dit in de prijs te verwerken.

Voor nieuwe - of uitbreiding van bestaande - initiatieven en nieuwe aanbieders is er op basis van de verdeling van het RTA een bedrag van € 1,8 miljoen in 2015 beschikbaar voor nieuwe initiatieven in de gemeente Zwolle. We willen dit innovatiebudget met name in zetten om de verschuiving naar voren te ondersteunen: van zware, duurdere zorg, naar lichte ondersteuning en preventie. Uiterlijk maart 2015 zal er een regeling beschikbaar zijn voor nieuwe, innovatieve initiatieven. Jeugdhulpaanbieders met wie wij regionale afspraken maken over gespecialiseerde jeugdhulpverlening kunnen in principe geen aanspraak maken op dit budget, omdat zij geacht worden dit binnen de contractafspraken te realiseren.

7.5 Communicatie

De jeugd zien we als een bijzondere communicatiedoelgroep met eigen behoeftes en wensen en waarvoor een eigen communicatieaanpak nodig is.

In de gemeente Zwolle is een communicatienetwerk van (jeugd)partners/jeugdhulpaanbieders gevormd dat actief samenwerkt en de afstemming zoekt in de communicatie naar inwoners en de eigen medewerkers en cliënten. De samenwerking bevordert de eenduidige boodschap en de afstemming van de communicatieactiviteiten naar Zwollenaren, personeel en cliënten. Deze partners vervullen een belangrijke informatiebron voor de gemeente Zwolle. Zij dragen de wensen en behoeftes aan van de eigen cliënten, waaronder die van kinderen en jongeren, waar de gemeente op kan inspelen. Voor de communicatie met hun eigen cliënten, waaronder jongeren, zijn en blijven zij zelf verantwoordelijk. Door de samenwerking is er wel meer samenhang in de afzonderlijke communicatieactiviteiten.

Aan dat netwerk nemen ook deel de organisaties die straks in en met het SWT gaan werken. Voor het SWT is een communicatieplan 2015 gemaakt waarin de uitgangspunten worden beschreven voor de communicatie met de SWT-doelgroepen.

We gebruiken de periode tot 1 januari 2015 om de juiste communicatiekeuzes te maken en de communicatie geleidelijk aan uit te bouwen. Daar is een aantal redenen voor:

Het SWT gaat volgens de transformatie- en participatiegedachte werken. Dat betekent vraaggericht, inwoner centraal, eigen kracht. Die uitgangspunten trekken we door voor de inrichting van de communicatie. We betrekken daarom ook medewerkers en Zwollenaren bij het bepalen van de wijze van communicatie. We peilen de communicatiebehoefte en toetsen welke middelen en manieren passen bij de verschillende doelgroepen waaronder jongeren. We kijken naar de specifieke wijk en de wijkopgave in het bijzonder met betrekking tot de wijkjeugd.

We bepalen nog nader hoe we inspraak van jongeren en kinderen organiseren. Bijvoorbeeld door gebruik te maken van de Jongerenraad, kinderraad of een bestaande cliëntenraad van één van de deelnemende organisaties of een combinatie ervan. We zetten middelen in die aansluiten bij jongeren zoals Facebook, Twitter en Whatsapp. De website wordt zo ingericht dat deze toegankelijk is voor jongeren en de jongere doelgroep(en) aanspreekt.

De samenwerking in het communicatienetwerk gaat door. Deze sluit aan op de samenwerkingsstructuur van het SWT. De eerste stappen daartoe zijn al gezet door meer partners, zoals de huisartsen en de scholen, te betrekken bij de communicatie.

7.6 Risico's

De uitvoering van de jeugdhulpverlening voor kinderen en jongeren betekent een enorme uitdaging voor de gemeente Zwolle en brengt ook risico's met zich mee. Het is een grote uitdaging voor gemeenten om de nieuwe jeugdzorgtaken kwalitatief goed en binnen de financiële kaders uit te voeren. Een belangrijke stap in dit proces is het uitvoeren van een risicoanalyse. Een risicoanalyse stelt ons in staat om proactief maatregelen te treffen, risico's mee te nemen en het sluiten van contracten en verwachtingen te managen naar burgers, gemeenteraad en externe partijen. In augustus 2014 heeft het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR) een risicoanalyse voor de IJssellandgemeenten uitgevoerd. De risicoanalyse is in een bijlage bij het raadsvoorstel behorend bij dit beleidsplan opgenomen.

In regioverband hebben wij aan de hand van de risicoanalyse aandacht voor risico's en zullen wij deze nauwlettend volgen: de risico's zijn in beeld, daar waar mogelijk worden maatregelen getroffen en sommige risico's zijn inmiddels al achterhaald of ondervangen.

De belangrijkste risico's op hoofdlijnen zijn:

- *In de gemeente Zwolle ligt het gebruik van PGB's substantieel hoger dan het landelijk gemiddelde.*
Historische cijfers laten zien dat Zwolenaren meer gebruik maken van zorg via het PGB dan het landelijk gemiddelde. Omdat de gemeente Zwolle continuïteit van hulpverlening moet leveren, is de gemeente Zwolle verplicht dit PGB in 2015 voort te zetten. Op korte termijn is hier geen besparing op in te boeken, de PGB-houder heeft zelf zeggenschap over bij wie de zorg wordt ingekocht en de gemeente kan hier niet over onderhandelen. Dit geldt voor de gehele regio IJsselland+
- *Door een betere lokale toeleiding kan de zorgconsumptie op korte termijn stijgen.*
Door de oprichting van de SWT's wordt de toegang laagdrempelig georganiseerd en dat betekent dat kinderen, jongeren en ouders eerder hulp en ondersteuning kunnen vragen. Dit kan op korte termijn leiden tot een stijging van de zorgconsumptie. Door meer in te zetten op preventie verwachten wij dat op de middellange termijn een besparing kan worden ingeboekt.
- *De gemeente heeft een hulpverleningsplicht.*
Wanneer het budget op is en er toch noodzakelijk zorg moet worden ingezet heeft de gemeente een betalings- en leveringsplicht. In de (regionale) contracten met de jeugdhulpaanbieders en in het vereffeningsmodel besteden wij hier aandacht aan.
- *De gemeente is niet de enige toegang tot hulpverlening.*
Huisartsen, jeugdartsen en medisch specialisten mogen direct verwijzen, evenals de rechter en de gecertificeerde instelling. Met de huisartsen, jeugdartsen en medisch specialisten komen wij tot afspraken over samenwerking met de SWT's.
- *Calamiteiten en incidenten.*
In de jeugdhulp kunnen zich heftige incidenten en calamiteiten voordoen. Reacties hierop kunnen leiden tot ongewenste beleidsaanpassingen waardoor professionals meer tijd besteden aan het voldoen aan regels. In een op te stellen calamiteitenprotocol worden afspraken over de omgang met incidenten en calamiteiten vastgelegd.
- *Onzekerheid aannames*
Er worden nu keuzes gemaakt op basis van cijfers waarvan niet met 100% zekerheid gezegd kan worden dat deze juist zijn. Dit leidt tot onzekere effecten van financiële ramingen. Landelijk worden gesprekken gevoerd om te kijken of het rijk gemeenten op dit punt financieel tegemoet kan komen.

7.7 Verantwoording over de uitvoering en resultaten van het beleid

Het Rijk werkt samen met gemeenten aan het vaststellen en toegankelijk maken van een set indicatoren om op landelijk niveau inzicht te krijgen in de effecten van de nieuwe wet. Ook wil het Rijk dat gegevens over het hele sociale domein zoveel mogelijk gestandaardiseerd worden om integrale ondersteuning van cliënten te bevorderen.

Met de decentralisatie ligt de verantwoordelijkheid voor het beleid en de uitvoering van de Jeugdwet bij de gemeente. Ondanks de regionale samenwerking is elke gemeente individueel verantwoordelijk voor de uitvoering van haar jeugdzorgbeleid. De monitoring en verantwoording is zowel lokaal als regionaal. Monitoring voor de regionaal ingekochte zorg zal op regionaal niveau plaatsvinden.

De lokale toegang (SWT) en aanbod in het preventieve domein, waaronder de toewijzing van de hulpverlening, zal op lokaal niveau worden gemeten. Dit zal meegenomen worden in de periodieke evaluatie van de SWT's.

Wij leggen verantwoording af aan de gemeenteraad en de inwoners van Zwolle. Daarbij gaat het om het totale veld van de jeugdhulpverlening, dus zowel over het lokale- als het regionale jeugdbeleid. Wij gebruiken daarvoor de reguliere instrumenten voor planning en control en de jaarrekening en borgen daarmee de integraliteit van de jeugdhulpverlening met andere zorggebieden en sturen en verantwoorden op de doelstellingen van dit beleidsplan Jeugdhulp.

Om de resultaten te meten, zijn resultaatgerichte indicatoren nodig. Deze indicatoren zullen onder andere bepaald worden aan de hand van maatschappelijke effecten die wij willen realiseren, zoals:

- Burgers weten waar ze terecht kunnen met vragen op het gebied van opvoeden en opgroeien;
- Signalen van dreigende problemen worden tijdig herkend en besproken met ouders;
- Ondersteuning wordt zoveel mogelijk geleverd door personen uit het eigen netwerk en zo dichtbij als mogelijk;
- De ondersteuning wordt tijdig geleverd;
- De ondersteuning heeft een duurzaam effect;
- Cliënten zijn tevreden over de geboden ondersteuning (inclusief de toeleiding en toewijzing);
- De veiligheid is gewaarborgd;
- De uitgaven blijven binnen het begrote budget.

Zodra de landelijke set indicatoren beschikbaar is stellen wij in 2015 in overleg met onze partners (waaronder de Participatieraad en de Jongerenraad) een set aan indicatoren op die wij de komende jaren gaan gebruiken (Transformatieagenda 2015). Hierbij zal gebruik gemaakt worden van hetgeen al ontwikkeld is door bijvoorbeeld de GGD en het CBS.

Eén van de meest gehoorde punten van kritiek in de jeugdhulpverlening is de aanwezigheid van een overmaat aan bureaucratie. Onder meer versnippering van de zorg en een (te) grote nadruk op het afleggen van verantwoording worden als oorzaken genoemd. De afgelopen jaren zijn er vele initiatieven genomen om de regeldruk in de jeugdhulpverlening te beteugelen. Wanneer wij extra beleidsinformatie van de jeugdhulpaanbieders en de GI opvragen maken wij zoveel als mogelijk gebruik van wat al ontwikkeld is, dit om jeugdhulpinstellingen en werkers in het veld niet extra te belasten.

Omdat wij vanaf 1 januari 2015 via het CBS (Statline) beleidsinformatie van de aanbieders van jeugdhulp en de GI op kunnen vragen, nemen wij in de afspraken met hen in elk geval de verplichting op dat zij twee keer per jaar binnen de gestelde landelijke termijn de gevraagde gegevens bij het CBS aanleveren. Ook zijn zij al bij wet verplicht om maatschappelijke en financiële verantwoording af te leggen.

Daar waar het gaat om de aanvullende kwaliteitseisen vindt de bewaking ervan plaats door middel van verantwoordingen en dialoog met jeugdhulpaanbieders over hun kwaliteit.

Verantwoording aan het Rijk

De middelen voor de uitvoering van de Jeugdwet, de maatschappelijke ondersteuning en het Participatiebudget vormen samen de inkomstenkant van het sociaal deelfonds en worden toegevoegd als apart onderdeel aan het gemeentefonds.

De eerste drie jaar zijn er aan dit deelfonds beperkte bestedingsvoorwaarden gesteld. Na deze drie jaar zullen de middelen in het algemeen gemeentefonds komen. Het Rijk vraagt geen verantwoording over de rechtmatigheid van de bestedingen, maar zal slechts via monitoring op macroniveau inzicht willen krijgen in de hoogte van de uitgaven. De voorwaarde is dat gemeenten de middelen uit het deelfonds alleen mogen besteden binnen het sociaal domein. De gemeente mag wel zelf bepalen hoe deze middelen verdeeld worden over de drie decentralisaties. Vervolgens zal er een toets plaatsvinden of de baten uit het sociaal deelfonds volledig zijn besteed. Bij onvolledige besteding van de middelen gedurende het totaal van deze drie eerste jaren, kan het Rijk besluiten tot terugvordering van gelden.